

KANSAINVÄLINEN OPISKELUKOKEMUS ja siinä kohdatut ongelmat
– hoitotyön opiskelijoiden arvioimana

Sanna Hosio
PRO GRADU –TUTKIELMA
Hoitotiede
Turun yliopisto
Hoitotieteen laitos
Kesäkuu 2008

TURUN YLIOPISTO
Hoitotieteen laitos

HOSIO, SANNA: Kansainvälinen opiskelukokemus ja siinä kohdatut ongelmat –
hoitotyön opiskelijoiden arvioimana
Pro gradu -tutkielma, 59 s., 17 liites.
Hoitotiede
Kesäkuu 2008

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää kansainvälisen opiskelun vaikutusta hoitotyön opiskelijan ammatilliseen, persoonalliseen, kognitiiviseen kehittymiseen sekä kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen opiskelijoiden itsearvioimana. Tarkoitus oli myös selvittää, mitä ongelmia kansainväliseen opiskeluun liittyy opiskelijan näkökulmasta.

Aineisto kerättiin verkkokyselynä sairaanhoitaja-, terveydenhoitaja-, kättilö- ja ensihoitajaopiskelijoilta, jotka olivat suorittaneet kansainvälistä opiskelua vuosina 2006 – 2007. Kyselylomake, joka oli kehitetty tätä tutkimusta varten sisälsi 49 strukturoitua väittämää, yhden avoimen kysymyksen sekä lisäksi kymmenen taustatietoja kartoittavaa kysymystä. Kyselylomakkeessa väittämät oli jaoteltu ammatilliseen, persoonalliseen, kognitiiviseen kehittymiseen ja kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen sekä kansainvälisessä opiskelussa kohdattuihin ongelmiin. Avoimessa kysymyksessä vastaaja pyydettiin tuomaan esiin kolme heille vaikuttavinta asiaa kansainvälisessä opiskelussaan. Tutkimukseen osallistui 84 opiskelijaa.

Tutkimusaineisto analysoitiin tilastollisesti SAS 4.0 ja SPSS 14.0 -ohjelmistoilla. Vastaajien taustatietoja kuvailtiin frekvenssien ja prosenttilukujen avulla. Vastausaineistosta muodostettiin summamuuttujia. Tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä testattiin Fisherin tarkalla testillä, Kruskal-Wallis testillä sekä Spearmanin järjestyskorrelaatiokertoimella. Summamuuttujien reliabiliteettia tarkasteltiin Cronbachin alfa -kertoimella. Avoimen kysymyksen vastaukset analysoitiin sisällön analyysillä.

Kansainvälisellä opiskelulla oli ammatillisen kehittymisen alalla eniten vaikutusta hoitotyön opiskelijoiden mahdolliseen työskentelyyn ulkomailla valmistumisen jälkeen ja heidän tietämykseensä hoitotyöstä ja terveydenhuollosta muissa maissa. Persoonallisen kehittymisen alalla eniten vaikutusta oli itsetuntemukseen, itsenäisyyteen, itseluottamukseen, stressinsietokykyyn ja arvomaailmaan. Kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymisessä eniten vaikutusta oli opiskelijoiden tietoisuuteen omasta kulttuuristaustasta, vieraista kulttuureista sekä heidän vuorovaikutukseensa muista kulttuureista tulleiden ihmisten kanssa. Kognitiivisen kehittymisen alalla suurin vaikutus kansainvälisellä opiskelulla oli kielitaitoon ja motivaatioon opiskella vieraita kieliä. Kansainvälisessä opiskelussa kohdattiin eniten ongelmia käytännön harjoitteluun liittyen. Kokonaisuutena kansainvälinen opiskelu arvioitiin hyvin onnistuneeksi ja sitä suositeltiin paljon muille opiskelijoille.

Asiasanat: Kansainvälinen opiskelu, hoitotyön opiskelija

UNIVERSITY OF TURKU
Department of Nursing Science

HOSIO, SANNA: The effects of international education experience and encountered problems – evaluated by nursing students
Master's thesis, 59 pages, 17 appendices
Nursing science
June 2008

The purpose of the study was to find out the effect of an international education experience on nursing students' professional, personal, cognitive development and to development of their cultural competence. The purpose was also to find out what kind of problems the students encountered linked to international education.

The data were collected by web-based questionnaire from general nursing-, public health nursing-, midwife- and emergency nursing students, whom had studied abroad in years 2006 – 2007. The questionnaire was designed for this study and consisted of 49 structured items, one open-ended question and ten demographic items. The questionnaire was divided on sections of professional, personal, cognitive, cultural competence development and encountered problems. 84 nursing students participated the study.

The data were analysed statistically with SAS 4.0 and SPSS 14.0 statistical software. The background variables were described by frequencies and percentages. Based on theoretical background and research problems sum variables were formed. Statistically significant connections were tested with Fisher's exact test, Kruskal-Wallis test and Spearman rank-order correlation coefficient. The reliability of sum variables was estimated by Cronbach alpha -coefficient. The answers to the open question were analysed by content analysis.

In professional development, the international study experience had most effect on nursing students' possibility to work abroad after graduation and their knowledge of nursing and health care in other countries. In personal development there was most effect on self-knowledge, independence, self-confidence, stress tolerance and set of values. In development of cultural competence, most effect was on students' awareness of their own cultural background, awareness of foreign cultures and on their interaction with peoples from foreign cultures. In cognitive development, the international study experience had most effect on language proficiency and motivation to study foreign languages. The most problems nursing students encountered with international studies were linked to clinical practice. In total nursing students evaluated their international education experience to very successful and highly recommended to other students.

Keywords: International education, nursing student

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 TIEDONHAUN KUVAUS	7
3 HOITOTYÖN OPISKELUN KANSAINVÄLISTYMINEN	8
3.1 Kansainvälisen opiskelun edistäminen	8
3.2 Kansainvälinen toiminta ammattikorkeakouluissa	9
4 HOITOTYÖN OPISKELIJOIDEN KANSAINVÄLINEN OPISKELU	12
4.1 Kansainvälisen opiskelun hyödyt hoitotyön opiskelussa	12
4.1.1 Ammatillinen kehittyminen	12
4.1.2 Persoonallinen kehittyminen	15
4.1.3 Kulttuurisen asiantuntijuuden kehittyminen	16
4.1.4 Kognitiivinen kehittyminen	19
4.2 Hoitotyön kansainväliseen opiskeluun liittyvät ongelmat	20
4.3 Yhteenveto aikaisemmista tutkimuksista	23
5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT	25
6 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTUS	26
6.1 Tutkimusasetelma	26
6.2 Kohderyhmä ja otos	26
6.3 Aineistonkeruumenetelmä	28
6.4 Aineistonkeruu	29
6.5 Aineiston analysointi	30
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	32
7.1 Vastaajien taustatiedot	32
7.2 Kansainväliseen opiskeluun liittyvät taustatiedot	32

7.3 Kansainvälisen opiskelun vaikutus hoitotyön opiskelijoiden ammatilliseen kehittymiseen	34
7.4 Kansainvälisen opiskelun vaikutus hoitotyön opiskelijoiden persoonalliseen kehittymiseen	36
7.5 Kansainvälisen opiskelun vaikutus hoitotyön opiskelijoiden kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen	38
7.6 Kansainvälisen opiskelun vaikutus hoitotyön opiskelijoiden kognitiiviseen kehittymiseen	39
7.7 Hoitotyön opiskelijoiden kansainvälisessä opiskelussaan kohtaamat ongelmat	41
7.8 Yhteenveto hoitotyön opiskelijoiden kansainvälisestä opiskelusta	43
8 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	46
8.1 Tulosten tarkastelu	46
8.2 Tutkimuksen luotettavuus	49
8.3 Tutkimuksen eettisyys	52
8.4 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet	53
LÄHTEET	55
LIITTEET	
LIITE 1: (Tiedonhaku)	60
LIITE 2: (Tutkimuksia hoitotyön opiskelijoiden kansainvälisestä opiskelusta)	61
LIITE 3: (Saatekirje ja kyselylomake)	66

1 JOHDANTO

Hoitotyöhön vaikuttavat muuttuvat kulttuuriset, poliittiset ja yhteiskunnalliset vaatimukset globalisaation yhä lisääntyessä. Suomen väestö on nykyään kulttuuritaustoiltaan vaihtelevampi kuin koskaan aikaisemmin, ja asiakkaiden ja potilaiden terveystarpeet ovat muuttuneet. Tämän päivän hoitotyössä tarvitaan kansainvälisiä valmiuksia ja monikulttuurista osaamista osana ammatillista asiantuntijuutta. Opetusministeriön asettamien osaamisvaatimusten mukaan esimerkiksi sairaanhoitajan tulee hallita monikulttuurisen hoitotyön osaaminen, tiedostaa kulttuurin merkitys terveyden edistämässä ja kyetä toimimaan oman alansa kansainvälisissä asiantuntijatehtävissä sekä monikulttuurisissa työyhteisöissä. (Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon 2006.)

Kansainvälisyys on tärkeä osa laadukasta koulutusta. Kansainvälisyys, monikulttuurisen hoitotyön opiskelu ja laajat vaihto-opiskelumahdollisuudet kuuluvatkin jo jokaisen ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman tavoitteisiin ja opintosuunnitelmaan. Kansainvälisyyteen panostetaan myös taloudellisesti. Hoitotyön opiskelijoiden kansainvälisestä opiskelusta tehtyjen tutkimusten perusteella voidaan todeta kansainvälisen opiskelun olevan hyödyllistä erityisesti seuraavilla osa-alueilla: ammatillinen, persoonallinen, kognitiivinen kehittyminen ja kulttuurisen asiantuntijuuden kehittyminen. (Haloburdo & Thompson 1998, Scholes & Moore 2000, Thompson ym. 2000, Koskinen & Tossavainen 2004.) Kuitenkin varsinkin Suomessa on vähän tutkittua tietoa kansainvälisen opiskelun vaikutuksista hoitotyön opiskelijan kehittymiseen ja kansainväliseen opiskeluun liittyvistä ongelmista.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää kansainvälisen opiskelun vaikutusta hoitotyön opiskelijan ammatilliseen, persoonalliseen, kognitiiviseen kehittymiseen sekä kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen opiskelijoiden itsearvioimana. Tarkoitus on myös selvittää, mitä ongelmia kansainväliseen opiskeluun liittyy opiskelijan näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena on edesauttaa hoitotyön kansainväliseen opiskeluun liittyviä käytäntöjä ja oppimista.

2 TIEDONHAUN KUVAUS

Tutkimusta varten tehtiin tiedonhakuja CINAHL, MEDLINE, ERIC ja MEDIC - tietokannoissa tammi–helmikuussa 2006 sekä maaliskuussa 2008. Käytetyt hakusanat olivat International education and nursing, International nursing student, International exchange and nursing, Study abroad and nursing ja ulkomainen opiskelu. Liitetaulukossa 1 (Liite 1) on eritelty hakutulosten ja käytettyjen artikkelien määrät. Eri tietokannoista löytyneet artikkelit olivat osittain samoja.

Tutkimuksessa käytetyt tutkimusartikkelit rajattiin niihin tutkimuksiin, joissa kohdejoukkona olleet hoitotyön opiskelijat olivat suorittaneet opintojakson ulkomailla, eivätkä vain opiskelleet kansainvälistä ja monikulttuurista hoitotyötä kotimaassaan järjestetyllä opintojaksolla tai verkko-opetuksena. Käytetyt tutkimukset rajattiin pääsääntöisesti vuodesta 1996 uudempiin. Kuitenkin Frischin (1990) tutkimusta käytettiin, koska siihen oli viitattu useimmissa hoitotyön opiskelijoiden kansainvälistä opiskelua käsittelevissä artikkeleissa ensimmäisenä aiheesta kansainvälisen opiskelun vaikutus hoitotyön opiskelijoiden oppimiseen tehtynä tutkimuksena. Ne artikkelit, joissa kuvattiin kehitystyö- tai lähetystyöprojekteihin osallistuneiden opiskelijoiden kokemuksia sekä pysyvästi maassa asuvien, esimerkiksi siirtolaistaustaisten, ulkomaisten opiskelijoiden opiskelukokemuksia rajattiin pois.

Tutkimuksessa käytettiin myös jonkin verran tieteellisissä lehdissä julkaistuja artikkeleita, joissa kuvattiin erilaisten hoitotyön opiskelun vaihto-ohjelmien ja kansainvälisen opiskelun organisatorista puolta. Käsihakuna hankittiin artikkeleiden ja väitöskirjojen lähdeluetteloista löydettyjä aiheeseen liittyviä kiinnostavia tutkimuksia. Euroopan Unionin, opetusministeriön ja eri ammattikorkeakoulujen verkkosivuja käytettiin hankittaessa aiheeseen liittyvää taustatietoa.

3 HOITOTYÖN OPISKELUN KANSAINVÄLISTYMINEN

3.1 Kansainvälisen opiskelun edistäminen

Suomi on hyväksynyt Maailman terveysjärjestön Euroopan aluetoimiston kesällä 2000 Münchenissä järjestämän hoitotyön ja kätilötyön ministerikonferenssin julistuksen, jossa jäsenvaltiot sitoutuvat hoitotyön ja kätilötyön vahvistamiseen. Yhtenä toimenpiteenä on pyrkiä lisäämään kansainvälistymiseen liittyvää tietoutta. Kansainvälistymisen vaatimuksia ovat lisänneet ihmisten kasvava liikkuminen yli valtiollisten rajojen, kasvavat maahanmuuttajamäärät ja Suomen Euroopan Unioni jäsenyys, joka sallii työvoiman vapaan liikkuvuuden jäsenmaissa. Koulutusjärjestelmältä tämä edellyttää koulutuksen kansainvälistä vertailtavuutta. Työyhteisöjen lisääntyvä monikulttuurisuus ja kehityksen kärjessä pysyminen edellyttävät ammattihenkilöiltä vieraiden kulttuurien ja niiden lainsäädännön tuntemusta, kielitaitoa ja myönteisiä asenteita ihmisten erilaisuuteen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2000.)

Euroopan Unionin koulutuspoliittisissa linjauksissa kansainvälisen opiskelun lisääminen on tärkeä teema-alue. Vuonna 1997 solmittiin uusi korkea-asteen koulutusta koskevien tutkintojen tunnustamista Euroopan alueella koskeva yleissopimus (ns. Lissabonin sopimus). Suomessa sopimuksen soveltamisalan piiriin kuuluvat yliopistot ja ammattikorkeakoulut. Bolognan julistukseksi kutsutun asiakirjan allekirjoittivat Bolognassa vuonna 1999 yhteensä 29 Euroopan maan opetusministerit. Bolognan julistuksen perimmäinen tavoite on synnyttää yhteinen eurooppalainen korkeakoulutusalue vuoteen 2010 mennessä. Tarkoituksena on lisätä eurooppalaisen korkeakoulutuksen kilpailukykyä ja vetovoimaa muihin maanosiin verrattuna. Yksi Bolognan julistuksen kuudesta tavoitteesta on kansainvälisen liikkuvuuden lisääminen: opiskelijoiden, opettajien, tutkijoiden ja korkeakoulujen muun henkilökunnan liikkuvuuden esteiden poistaminen ja liikkuvuuden olennainen lisääminen sekä pyrkimys lisätä oppilaitosten välistä yhteistyötä. Opiskelijaliikkuvuutta edesauttamaan kehitettiin myös ECTS (European Credit Transfer System) -opintosuoritusten siirto- ja mitoitusjärjestelmä, jonka tarkoituksena on, että ulkomailla suoritettut opinnot voidaan hyväksyä suoraan osaksi tutkintoa. (Opetusministeriö 2006.)

Opiskelijoiden kansainvälistymistä helpottamaan on perustettu erityisiä opiskelijavaihto-ohjelmia. Sokrates on Euroopan Unionin (EU) koulutusohjelma, joka tarjoaa mahdollisuuksia eurooppalaiseen yhteistyöhön kaikilla koulutuksen tasoilla esikoulusta korkeakouluun. Ohjelman keskeisiä toimintamuotoja ovat henkilövaihto sekä projekti- ja verkostoyhteistyö. Erasmus on Sokrates-ohjelman korkeakouluja koskeva alaohjelma, jonka tavoitteena on nostaa koulutuksen tasoa, lisätä korkeakoulujen kansainvälistä yhteistyötä ja edistää opiskelijoiden ja opetushenkilökunnan liikkuvuutta. Lisäksi pyritään edistämään opintasuoritusten ja arvosanojen vastavuoroista akateemista tunnustamista Euroopassa. Erasmus-yhteistyö perustuu korkeakoulujen tai niiden yksiköiden solmimiin kahdenvälisiin sopimuksiin. Erasmus-hankkeita voidaan toteuttaa kaikkien Sokrates-ohjelmaan osallistuvien maiden korkeakoulujen kanssa. Muita EU:n tukemia opiskelijavaihto-ohjelmia ovat Alfa, joka on Euroopan Unionin ja Latinalaisen Amerikan välinen korkea-asteen koulutukselle suunnattu yhteistyöohjelma, ja EU-USA/Kanada-ohjelmat, jotka edistävät EU-maiden sekä Yhdysvaltojen ja Kanadan välistä korkea-asteen ja ammatillisen koulutuksen yhteistyötä. Nordplus-ohjelma on Pohjoismaiden välisen koulutusyhteistyön, opettajia ja opiskelijoita koskeva ohjelma. (CIMO -verkkosivut 2006.)

3.2 Kansainvälinen toiminta ammattikorkeakouluissa

Ammattikorkeakoulujen kansainvälisen toiminnan vahvistaminen on opetusministeriön koulutus ja tutkimus -kehittämissuunnitelman vuosille 2003–2008 keskeisiä tavoitteita. Kansainvälistyminen on erikseen sovittu yhdeksi tavoitteeksi kunkin ammattikorkeakoulun, omistavan tahon ja opetusministeriön sopimissa tavoitesuunnitelmissa. Yleisenä tavoitteena on, että ammattikorkeakoulut vahvistavat toimintansa kansainvälistymistä ja osallistuvat aktiivisesti kansainvälisen korkeakoulu yhteisön kehittämiseen. Kansainvälistymisellä vastataan työelämän ja tutkintojen sisältämiin osaamisvaatimuksiin. Tämä edellyttää, että kansainväliseen toimintaan suunnataan riittävästi voimavaroja. Tavoitteeksi asetetaan, että vuosittain 8000 ammattikorkeakouluopiskelijaa opiskelee osan tutkinnostaan ulkomailla. Tavoitteena on opiskelijavaihdon vastavuoroisuus ja ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrän nostaminen. (Opetusministeriö 2003–2008.)

Ammattikorkeakoulujen kansainväliset hankkeet toteutetaan yhdessä kansainvälisten partnereiden, korkeakoulujen tai muiden organisaatioiden kanssa. Kansainvälinen näkökulma voi olla mukana myös Suomessa toteutettavassa hankkeessa vaikkapa monikulttuurisen sisällön kautta. Esimerkiksi Turun ammattikorkeakoulu on mukana koordinaattorina tai partnerina useissa kansainvälisissä projekteissa. Hankkeet ovat tärkeä osa korkeakoulun kansainvälistä toimintaa ja parhaimmillaan niissä yhdistyvät pedagoginen toiminta, aluekehitystoiminta, tutkimus-, kehittämis- ja palvelutoiminta sekä kansainvälisyys. Hankkeiden avulla luodaan myös vaihto- ja harjoittelumahdollisuuksia ja tarjotaan opiskelijoille mahdollisuus kotikansainvälistymiseen. (Turun AMK -verkkosivut 2006.)

Vuonna 2007 ammattikorkeakouluista lähti vähintään kolmen kuukauden mittaiselle ulkomaanjaksolle yhteensä 3756 opiskelijaa tai harjoittelijaa. Määrä laski edellisvuodesta 4,4 prosenttia (3927 vuonna 2006). Myös ammattikorkeakouluihin saapuvien ulkomaisten opiskelijoiden määrä laski. Ammattikorkeakouluihin saapui vuonna 2007 yhteensä 3426 opiskelijaa, laskua vuoteen 2006 (3316) oli 3,3 prosenttia. Ammattikorkeakoulusektorilla lähtevien opiskelijoiden määrän kehitys oli hyvin tasaista vuoteen 2003 asti, tämän jälkeen määrät laskivat hieman vuosina 2004–2005 ja laskivat vielä entisestään vuosina 2006–2007. Ammattikorkeakouluista lähtevistä vaihto-opiskelijoista 67,8 % oli naisia. Yhteiskuntatieteiden, kaupan ja hallinnon sekä matkailu-, ravitsemus- ja talousala ovat Suomesta ulkomaille suuntautuvassa liikkuvuudessa aktiivisimmat. Poikkeuksellisesti muihin koulutusaloihin verrattuna sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla opiskelijaliikkuvuus lisääntyi 9,5 prosenttia edellisvuodesta. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla opiskelijamäärät olivat 735 lähtijää ja 671 Suomeen saapuvaa opiskelijaa. (Korkala 2008.)

Alueittain tarkasteltuna aktiivisimpia Suomesta ulkomaille suuntautuvassa opiskelijaliikkuvuudessa olivat Etelä- ja Länsi-Suomen ammattikorkeakoulut. Ammattikorkeakoulujen opiskelijavaihdon suosituimmat kohdemaat vuonna 2007 olivat Espanja, Iso-Britannia, Saksa ja Kiina. Eniten opiskelijoita Suomeen saapui Saksasta, Ranskasta ja Espanjasta. Sekä Suomesta lähtevien, että Suomeen saapuvien opiskelijoiden liikkuvuus on edelleen Eurooppa-keskeistä, 69 % lähtevistä suuntaa johonkin Euroopan maahan. Eniten opiskelijavaihtoa järjestettiin EU:n Erasmus-

ohjelman kautta eli 43 % kaikista Suomesta ulkomaille lähtevistä opiskelijoista. Opiskelijavaihdon keskimääräinen kesto ammattikorkeakouluissa oli 4,5 kuukautta. (Korkala 2008.)

Ammattikorkeakoulutuksen hoitotyön koulutusohjelmaan kuuluvien sairaanhoitajan, terveydenhoitajan ja kättilön suuntautumisvaihtoehtojen tavoitteita ja opintosuunnitelmia tarkastellessa tulee esiin, että hoitotyön koulutusohjelmien kansainvälisyystoimintaan kuuluvat yleisesti opiskelija- ja opettajavaihto, osallistuminen erilaisiin kansainvälisiin projekteihin ja hankkeisiin, yhteistyö työelämän kanssa, ulkomaisten opiskelijoiden tutorointi ja kotikansainvälistyminen, johon kuuluu yhteistyö Suomessa asuvien etnisten ryhmien kanssa. Kansainvälinen opiskelu pyritään opintosuunnitelmien tavoitteiden mukaan integroimaan muuhun opetukseen ja pedagogiseen toimintaan. Opintosuunnitelmien mukaan kansainvälisen opiskelun tavoitteina on muunmuassa tukea ammatillista ja persoonallista kasvua, syventää omaa ammattietiikkaa, avartaa opiskelijoiden maailmankuvaa, lisätä suvaitsevaisuutta ja kulttuurisidonaisuusien ymmärtämistä sekä antaa hoitotyön opiskelijoille valmiuksia toimia monikulttuurisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä sekä lisätä monipuolisia työllistymismahdollisuuksia. Opintokokonaisuuksien laajuudet vaihtelevat. Esimerkiksi Diakonia-ammattikorkeakoulun pakollisten monikulttuurinen ammatillisuus -opintojen laajuus on 22 opintopistettä ja Savonia-ammattikorkeakoulussa kulttuurinen osaaminen hoitotyössä -opintojen laajuus on 1,5 opintopistettä. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadiassa kolmen opintopisteen laajuisen opiskelu- ja kansainvälisyystaidot opintojen tavoitteena on edistää opiskelu-, kansainvälisyys- ja kulttuuriosaamista. Oulun seudun ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman opintosuunnitelmassa on kansainväliseen opiskeluun lähteville opiskelijoille pakollinen kolmen opintopisteen valmennuskurssi, jonka tavoitteena on valmistaa opiskelijaa ulkomaille lähtöä varten. Kurssilla suunnitellaan vaihto huolellisesti, hankitaan ennakkotietoa kohdemaasta, laaditaan henkilökohtainen opintosuunnitelma ja budjetti sekä arvioidaan opiskelukokemusta. (Diakonia AMK -ops 2007–2008, Laurea AMK -ops 2007–2008, Oulun seudun AMK -ops 2007–2008, Savonia AMK -ops 2006–2007, Stadia AMK -ops 2007.)

4 HOITOTYÖN OPISKELIJOIDEN KANSAINVÄLINEN OPISKELU

4.1 Kansainvälisen opiskelun hyödyt hoitotyön opiskelussa

Hoitotyön opiskelijoiden kansainvälisestä opiskelusta tehtyjen tutkimusten (liitetaulukko 2) ja niiden tulosten tarkastelun perusteella voidaan todeta kansainvälisen opiskelun olevan hyödyllistä erityisesti seuraavilla osa-alueilla: ammatillinen kehittyminen, persoonallinen kehittyminen, kognitiivinen kehittyminen ja kulttuurisen asiantuntijuuden kehittyminen (mm. Zorn 1996, Haloburdo & Thompson 1998, Scholes & Moore 2000, Thompson ym. 2000, Koskinen & Tossavainen 2004, Button ym. 2005).

Tutkimuksessa käytettävällä käsitteellä hoitotyön opiskelija tarkoitetaan suomalaisessa ammattikorkeakoulussa hoitotyön tai ensihoitotyön koulutusohjelmassa opiskelevaa opiskelijaa tai vastaavantasosta ulkomaista opiskelijaa. Hoitotyön koulutusohjelmaan kuuluvat suuntautumisvaihtoehdot ja niiden laajuudet ovat: sairaanhoitaja 210 opintopistettä, terveydenhoitaja 240 opintopistettä ja kättilö 270 opintopistettä. Ensihoitotyön koulutusohjelman laajuus on 240 opintopistettä. (Laki ammattikorkeakouluista 351/2003.) Kansainvälisellä opiskelulla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa hoitotyön opiskelun puitteissa tapahtuvaa opiskelua/opintojaksoa, johon sisältyy kotimaan ulkopuolella tapahtuvia opintoja ja/tai ohjattua harjoittelua.

4.1.1 Ammatillinen kehittyminen

Hoitotyön opiskelijoiden kansainvälisellä kokemuksella on vaikutusta heidän ammatilliseen kehittymiseensä ja hoitotyön käytäntönsä. Ammatillisella kehitymisellä tässä tutkimuksessa tarkoitetaan ammattitaidon kehittymiseen, hoitotyön käytäntöön ja potilaan kohtaamiseen liittyviä tietoja, taitoja ja asenteita. Ammatillista ja persoonallista kehittymistä on ajoittain vaikea erottaa toisistaan, koska hoitotyössä hoitajan oma persoona on yksi työvälineistä.

Tarkasteltujen tutkimusten (Liite 2) tulosten perusteella ilmenee, että kansainvälisen opiskelukokemuksen seurauksena hoitotyön opiskelijat huomasivat hoitamisen olevan universaali ilmiö. Vaikka hoitotyön käytännöt eri maissa ja kulttuureissa vaihtelevat, opiskelijoille selkiintyi, että potilaan hyvä hoito on hoitotyön tärkein päämäärä. (mm. Cummings 1998, Haloburdo & Thompson 1998, Lee 2004, Koskinen & Tossavainen 2004, Sandin ym. 2004, Button ym. 2005, Pross 2005.)

Toimiminen vieraassa hoitoympäristössä vieraalla kielellä saa hoitotyön opiskelijat miettimään asioita, joita he olivat pitäneet itsestäänselvyyksinä kotimaansa hoitokulttuurissa. Kansainvälinen kokemus kohdemaasta riippumatta auttaa opiskelijoita ymmärtämään hoitotyön ilmiöitä syvällisemmin, koska se asettaa heidät miettimään ja kyseenalaistamaan joitakin heidän omaan kulttuuriinsa liittyviä hoitotyön käytännön ja arvojärjestelmän perusteita. (Scholes & Moore 2000, Lee 2004.) Suomalaisissa tutkimuksissa (Sirkka 1996, Noponen 1997, Koistinen 2002, Kivinen 2005) taas tuli esiin, että kansainvälisen kokemuksen seurauksena hoitotyön opiskelijoiden arvostus suomalaista hoitotyötä kohtaan lisääntyi selvästi ja ylpeys omaa kansallisuutta kohtaan heräsi.

Kieliongelmiin seurauksena hoitotyön opiskelijat (n = 18) oppivat eläytymään paremmin sellaisen potilaan asemaan, joka ei ymmärrä lääketieteen ja hoitotyön sanastoa (Lee 2004). Vierauden kokemus, jonka hoitotyön opiskelijat kokivat ulkomaisen opiskelun aikana, helpotti heitä kotimaassaankin työskennellessään kohtaamaan ja ymmärtämään potilaita, joilla on vieras kulttuuritausta (Dedee & Stewart 2003, Duffy ym. 2003, Lee 2004).

Kansainvälisen kokemuksen seurauksena hoitotyön opiskelijat kokivat tullessa varmemmiksi toimimaan moniammatillisissa ryhmissä ja kykenevänsä sopeutumaan aikaisempaa helpommin uusiin työympäristöihin (Grant & McKenna 2002, Lee 2004). Hoitotyön opiskelijat kokivat kansainvälisen kokemuksen auttaneen heitä muutoksessa hoitotyön opiskelijasta hoitotyön ammattilaiseksi, näkemään itsensä tulevaisuuden hoitotyön tekijöinä ja tuntemaan ylpeyttä ammatinvalinnastaan (Scholes & Moore 2000, Lee 2004). Noposen (1997) tutkimuksessa hoitotyön opiskelijat (n = 10) kertoivat kansainvälisen opiskelun tuoneen syvyyttä heidän hoitotyön osaamiseensa ja selkeyttäneen omia ammatillisia intressejä.

Hoitotyön koulutuksen aikana tapahtuneella kansainvälisellä opiskelulla on todettu olevan pitkäaikaisia vaikutuksia ammatilliseen kehitykseen. Zorn (1996) kehitti kansainvälisen opiskelun pitkä-aikaisia vaikutuksia mittaavan International Education Survey (IES) -mittarin, jolla hän selvitti kansainvälisen opiskelun vaikutusta jo valmistuneisiin hoitajiin (n = 27), jotka olivat opiskeluaikanaan suorittaneet erimittaisia opintojaksoja ulkomailla. Tuloksista ilmeni, että kansainvälisellä opiskelukokemuksella oli pitkäaikainen vaikutus ammatilliseen hoitajan rooliin ja hoitotyön käytäntöön. Kansainvälinen opiskelu lisäsi tutkimukseen osallistuneiden mielestä heidän ammatillisen ja kulttuurisen asiantuntijuutensa kehittymistä sekä tehokkuutta ja pystyvyyttä hoitajana ja oli siten merkityksellistä heidän koko myöhemmälle ammatilliselle uralleen. Vastaajat kokivat myös johtamistaitojensa kehittyneen kansainvälisen opiskelun seurauksena. Myös Thompson ym. (2000) käyttivät IES -mittaria tutkiessaan brittiläisten hoitotyön opiskelijoiden (n = 74) kansainvälistä opiskelua, kuten myös Dedee ja Stewart (2003), jotka käyttivät samaa mittaria tutkimuksessaan amerikkalaisten hoitotyön opiskelijoiden (n = 38) kansainvälisen opiskelun pitkäaikaisvaikutuksista. Tutkijat päätyivät yhteneväisiin tuloksiin kansainvälisen opiskelun pitkäaikaisista vaikutuksista hoitajien ammatillisessa kehityksessä. (Thompson ym. 2000, Dedee & Stewart 2003.) Evanson ja Zust (2006) tutkivat kansainvälisen opiskelukokemuksen pitkäaikaisia vaikutuksia laadullisella menetelmällä keräämällä opiskeluaikanaan kansainvälistä opiskelua suorittaneiden sairaanhoitajien (n = 6) narratiivit ja haastattelemalla heitä kaksi vuotta kansainvälisen opiskelukokemuksen jälkeen. Tuloksista ilmeni, että kansainvälisellä opiskelulla oli pitkäaikaisia vaikutuksia osallistuneiden ammatilliseen ja henkilökohtaiseen elämään.

Kollarin ja Ailingerin (2002) tutkimuksessa amerikkalaisten hoitotyön opiskelijoiden (n = 12) Nicaraguan opintojen pitkäaikaisesta vaikutuksesta myöhemmälle työuralle ilmeni, että kansainvälisellä opiskelulla oli pysyvä vaikutus heidän hoitotyön käytäntöönsä, erityisesti heidän kohdatessaan asiakkaita muista kulttuuritaustoista. Lisäksi vastaajat kokivat kansainvälisellä kokemuksella olleen vaikutusta siihen, missä, miten ja miksi he toimivat hoitotyön tekijöinä valmistumisensa jälkeen. Bønløkken (2006) tutkimuksessa tuli esiin, että yleisimpiä syitä, miksi hoitotyön opiskelijat (n = 57) hakeutuivat kansainväliseen opiskeluun, oli mahdollinen työskentely ulkomailla valmistumisen jälkeen ja ammatillinen uteliaisuus.

Kansainvälisen kokemuksen seurauksena hoitotyön opiskelijoiden tietämys sosiaali- ja terveystieteellisistä tekijöistä, erilaisista terveydenhuoltojärjestelmistä ja niiden vaikutuksista hoitotyöhön lisääntyy (Haloburdo & Thompson 1998, Grant & McKenna 2003, Button ym. 2005). Haloburdon ja Thompsonin (1998) tutkimuksessa kansainvälisen opiskelun seurauksena amerikkalaiset hoitotyön opiskelijat (n = 14) huomasivat kokemuksellisen oppimisen merkittävyyden kirjallisuudesta hankittuun tietoon verrattuna. Opiskelijoiden empiirinen tietämys terveys- ja sosiopoliittisten makrotason tekijöiden vaikutuksesta yksilön terveyteen lisääntyi. Inglis ym. (1998) selvittivät tutkimuksessaan australialaisten hoitotyön opiskelijoiden (n = 5) Thaimaan harjoittelujakson vaikutusta opiskelijoiden kehitysmäisen yhteisön terveydenhuollon käsitteelliseen ymmärtämiseen. Vaikutus käsitteelliseen ymmärtämiseen oli ennako- oletusta vähäisempi, mutta opiskelijat kokivat saaneensa paljon hiljaista tietoa (tacit knowledge) hoitotyön käytännöstä. Lisäksi opiskelijat saivat merkittäviä oppimiskokemuksia ja raportoivat oppineensa paljon konkreettisemmin ja syvällisemmin terveydenhuoltoon ja sairauksien ehkäisemiseen liittyvää tietoutta verrattuna luento-opetukseen.

4.1.2 Persoonallinen kehittyminen

Kansainvälisellä opiskelukokemuksella on havaittu olevan syvälinen vaikutus hoitotyön opiskelijoiden persoonalliseen kehitykseen ja ihmisenä kypsymiseen. Tämän tutkimuksen yhteydessä persoonallisella kehityksellä tarkoitetaan itsetuntemusta, minäkuvaa, tunne-elämää ja henkilökohtaisen arvoperustan muotoutumista. Yleisesti eri tutkimusten tuloksissa tulee esiin, että hoitotyön opiskelijat ovat kokeneet kansainvälisen opiskelukokemuksen antaneen heille mahdollisuuden testata omaa itsenäisyyttään sekä oman elämänsä ja opiskelunsa hallintaa. Vieraassa kulttuuri- ja kieliympäristössä selviytyminen kasvattaa huomattavasti heidän itseluottamustaan, lisää heidän itsetuntemustaan ja selviytymiskykyään stressaavissa tilanteissa. (mm. Sirkka 1996, Lehtinen 1997, Noponen 1997, Inglis ym. 1998, Scholes & Moore 2000, Kollar & Ailinger 2002, Lee 2004.)

Tutkimuksissa kansainvälisen opiskelun vaikutuksesta hoitotyön opiskelijoiden persoonalliseen ja ammatilliseen kehittymiseen (mm. Zorn 1996, Haloburdo & Thompson 1998, Scholes & Moore 2000, Lee 2004) tuli esiin, että tutkimuksiin

osallistuneet opiskelijat ilmaisivat heidän kansainvälisellä kokemuksellaan olleen merkittävä vaikutus heidän henkilökohtaisten arvojen muodostumiseen ja eri elämäntilanteisiin liittyvään henkilökohtaiseen päätöksentekoon. Kokemuksena seurauksena he kokivat myös tullessa aikaisempaa empaattisemmiksi. Erityisesti kehitysmaissa saatu kokemus saattaa muuttaa opiskelijan koko henkilökohtaista arvoperustaa (Haloburdo & Thompson 1998, Thompson ym. 2000, Pross 2005). Thompsonin ym. (2000) tutkimuksessa ilmeni, että ne hoitotyön opiskelijat (n = 74), joiden kansainvälinen kokemus oli kehitysmaista, kokivat merkittävästi enemmän persoonallista kasvua ja kypsymistä kuin ne, joiden kokemus oli kehittyneistä länsimaista. Vaikuttaa siltä, että huomattava ero kotimaan (Pohjois-Irlanti) ja kohdemaiden (Afrikan maat ja Intia) välillä stimuloi opiskelijoiden omien olosuhteiden sekä henkilökohtaisen ja ammatillisten arvojen uudelleen arviointia. Lehtisen (1997) tutkimuksessa suomalaisten sairaanhoitajaopiskelijoiden (n = 6) kokemuksista ulkomailla opiskelusta opiskelijat toivat esiin, että kohdemaissa havaittu yhteiskuntaluokkien välinen eriarvoisuus, köyhyys ja kurjuus herättivät voimakkaita tunteita ja vaikuttivat voimakkaasti heidän elämäkatsomukseensa. Nekin opiskelijat, joilla oli jo paljon elämäkokemusta sekä kokemusta ulkomailla oleskelusta, kokivat kansainvälisen opiskelujakson lisänneen heidän rohkeuttaan kohdata vaikeita tilanteita.

Prossin (2005) tutkimuksessa ilmeni, että amerikkalaiset hoitotyön opiskelijat (n = 18) kävivät kansainvälisen opiskelun seurauksena läpi kolmivaiheisen prosessin: valmistautumisen, sopeutumisen ja hoivaamisen (huolenpito). Tämä prosessi mahdollisti muutoksen, jonka avulla he saavuttivat mielestään laajemman eksistentiaalisen elämäkatsomuksen verrattuna aikaan ennen kansainvälistä kokemusta.

4.1.3 Kulttuurisen asiantuntijuuden kehittyminen

Kulttuurisen asiantuntijuuden kehittyminen on yksi kansainvälisen opiskelukokemuksen suurimmista hyödyistä hoitotyön opiskelijoille, koska mahdollisuus sen kehittymiseen kotimaassa on huomattavasti vähäisempää. Kulttuurisella asiantuntijuudella tässä tutkimuksessa tarkoitetaan herkkyyttä kulttuurierojen tunnistamisessa, eri kulttuuritaustojen arvostamista ja monikulttuurisen hoitotyön valmiuksia.

Ikonen (2007) on laatinut käsiteanalyysin hoitotyöntekijän kulttuurinen kompetenssi käsitteestä hybridisellä mallilla. Käsiteanalyysin tuloksena hoitotyöntekijän kulttuurinen kompetenssi määriteltiin herkkyydeksi nähdä asiakkaan kulttuurinen ulottuvuus sekä taidoksi olla dialogisessa hoitosuhteessa vierasta kulttuuria edustavan asiakkaan kanssa hyödyntäen siinä kulttuuritietoa. Hoitotyöntekijän kulttuurinen kompetenssi mahdollistaa eettisesti hyväksyttävän hoitosuhteen ja voimaistaa asiakasta (Ikonen 2007).

Caffrey ym. (2005) tutkimuksessa amerikkalaisten hoitotyön opiskelijoiden (n = 32) (kulttuurisen sisällön integrointi = ICC) opintojakson vaikutuksesta kulttuurisen asiantuntijuuteen tuli esiin, että ne opiskelijat (n = 7), jotka suorittivat viiden viikon harjoittelun Guatemalassa, saavuttivat huomattavasti syvällisempää monikulttuurisen hoitotyön oppimista ja kulttuurisen herkkyyden kehittymistä verrattuna niihin opiskelijoihin, jotka opiskelivat monikulttuurista hoitotyötä kotimaassaan.

Tarkasteltujen tutkimusten (Liite 2) perusteella kansainvälinen opiskelukokemus kohdemaasta riippumatta aiheuttaa hoitotyön opiskelijoille aluksi kulttuurishokin kokemuksen. Sopeutumisen jälkeen etnosentrisyys vähenee, kulttuurinen tietoisuus kehittyy ja arvostus sekä positiiviset asenteet kohdemaan kulttuuria kohden lisääntyvät. (Cummings 1998, Haloburdo & Thompson 1998, Heuer & Bengiamon 2001, Koistinen 2002, Pross 2003, Sandin ym. 2004.)

Ulkomailla suoritettulla opintojaksolla on merkitystä monikulttuurisen hoitotyön käytännön ja kulttuurisen asiantuntijuuden kehittämisessä. Kokemuksella monikulttuurisesta hoitotyöstä ja työskentelyllä oman kulttuurin ulkopuolella on syvävaikutus opiskelijoihin. Kokemus sytyttää heidän innostuksensa vieraiden kulttuurien ja tapojen tuntemiseen sekä mahdollistaa uusien oivalluksien syntymisen heidän monikulttuurisen hoitotyön käytäntönsä myös kotimaassa. Kansainvälinen opiskelu ei tarjoa vain mahdollisuutta kehittää tietoisuutta muista kulttuureista, vaan kehittää tietoisuutta myös omasta kulttuuritaustasta, rakenteista ja käytänteistä, jotka vaikuttavat omaan ja muiden ihmisten maailmankuvaan. (Inglis ym. 1998, Scholes & Moore 2000, Koskinen & Tossavainen 2004, Greatrex-White 2007.)

Koskisen ja Tossavaisen (2004) tutkimuksessa tuli esiin, että suomalaisten hoitotyön opiskelijoiden (n = 12) kulttuurisen asiantuntijuuden oppiminen oli opiskelijan henkilökohtainen kasvuprosessi. Oppimisprosessissa oli kolme vaihetta: muutos kulttuurista toiseen, sopeutuminen erilaisuuteen ja kulttuurisen herkkyyden saavuttaminen. Näihin vaiheisiin liittyvää oppimista tapahtui samanaikaisesti kolmella eri tasolla, jotka olivat opintosuunnitelman taso, opiskelijan oppimisprosessin taso ja vuorovaikutussuhteet ulkomailla -taso. Opiskelijan oppimisprosessin tasoon sisältyviä tavoitteita olivat tahto oppia vierasta kulttuuria, kyky tunnistaa oma kulttuuritausta, kyky hyväksikäyttää ja omaksua kulttuurista tietoa, taito solmia asiakaskontakteja ja kyky ylittää kielimuuri.

Koistinen (2002) tutki väitöskirjassaan suomalaisten sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden (n = 16) kulttuurisen sopeutumisen kokemuksia harjoittelujaksoilla virolaisissa hoitokodeissa. Tutkimukseen osallistuneet opiskelijat suorittivat useampia harjoitteluja samoissa hoitokodeissa opiskelujen edetessä. Tutkimuksesta selvisi, että sopeutuminen virolaiseen kulttuuriin eteni monenlaisia tunteita herättäneen prosessin kautta. Kulttuurien kohtaamisprosessi oli opiskelijoiden kokemuksena hyvin yhtenäinen: kaikki opiskelijat kävivät läpi kulttuurishokin kaltaisen prosessin. Harjoittelujaksojen edetessä opiskelijoiden etnosentrisyys säilyi, mutta muuttui vähemmän hyökkääväksi, luonnollisen oloiseksi toiminnaksi. Opiskelijat osoittivat päiväkirjamerkinnoissään alkaneensa ymmärtää historian ja kulttuuriperinnön merkitystä ihmisen arvoille ja toiminnalle. Samanaikaisesti opiskelijoille heräsi kiinnostus ja halu tutustua transkulttuurisen hoitotyön teoriaan.

Sandinin ym. (2004) kuvailevassa tutkimuksessa ruotsalaisten hoitotyön opiskelijoiden (n = 8) kokemuksista harjoittelujaksolta tansanialaisessa sairaalassa ilmeni, että opiskelijat tarkastelivat kolmen viikon pituisen jakson jälkeen kulttuurisia eroja edelleen kotimaansa raameista, mutta he pyrkivät ymmärtämään kohtaamiaan erilaisia arvoja ja käyttäytymistapoja. Kolmen viikon jakso oli heidän mielestään liian lyhyt aika oppia syvällisemmin toista kulttuuria.

Greatrex-Whiten (2007) tutkimuksessa analysoitiin kansainväliseen opiskeluun osallistuneiden hoitotyön opiskelijoiden (n = 26) reflektiopäiväkirjoja, joista ilmeni, että kokemus olla ”vieras” kohdemaan kulttuurissa johti syvällisiin vaikutuksiin

opiskelijoiden kulttuurisissa näkemyksissä ja edesauttoi merkittävästi kulttuurisen asiantuntijuuden kehittämisessä. Ruddockin ja Turnerin (2007) laadullisessa tutkimuksessa hoitotyön opiskelijoiden (n = 7) kansainvälisen opiskelun aikana kokemat kulttuurishokki, sisäinen myllerrys, stressin, yksinäisyyden ja pettymyksen tunteet, erilaisuuden kohtaaminen ja vaikeuksien voittaminen johtivat kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen avaamalla uusia näkökulmia, lisäämällä suvaitsevaisuutta sekä persoonallista kehittymistä.

4.1.4 Kognitiivinen kehittyminen

Kansainvälisellä opiskelulla on useiden aikaisempien tutkimusten perusteella havaittu olevan tehostava vaikutus hoitotyön opiskelijoiden kognitiiviseen kehittymiseen (mm. Frisch 1990, Zorn 1995, Haloburdo & Thompson 1998). Kognitiivisellä kehittämisellä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa oppimistuloksia, empiiristä tietoperustaa (faktatieto) sekä kieli- ja kommunikaatiotaitoja.

Frisch (1990) mittasi The Measurement of Epistemological Reflection (MER) -mittarilla hoitotyön opiskelijoiden (n = 23) kognitiivista kehittymistä kuudessa eri kategoriassa yhden lukuvuoden aikana. Kategoriat olivat päätöksenteko, opiskelijan, opettajan ja vertaisryhmän roolit sekä arviointi ja näkemykset tiedosta, totuudesta ja todellisuudesta. Tuloksissa ilmeni, että ne opiskelijat, jotka osallistuivat kuuden viikon mittaiseen opiskeluohjelmaan Meksikossa, johon sisältyi ohjattu harjoittelu paikallisessa terveydenhuoltojärjestelmässä, kehittivät kognitiivisesti huomattavasti enemmän ja saavuttivat parempia oppimistuloksia kuin vertailuryhmän opiskelijat, jotka eivät olleet suorittaneet opintojaksoa ulkomailla. Myös Zorn ym. (1995) käyttivät MER-mittaria tutkiessaan amerikkalaisten hoitotyön opiskelijoiden (n = 28) kansainvälistä opiskelua ja päätyivät yhteneväisiin tuloksiin Frischin (1990) kanssa kansainvälisen opiskelun positiivisista vaikutuksista oppimiseen. Scholesin ja Mooren (2000) tutkimuksessa ilmeni, että kansainvälisen oppimiskokemuksen seurauksena brittiläiset hoitotyön opiskelijat (n = 79) kokivat olevansa jatkossa realistisempia asettaessaan oppimistavoitteita. Opiskelijat raportoivat alkaneensa suhtautua aiempaa kriittisemmin kirjalliseen materiaaliin.

Noposen (1997) tutkimuksessa suomalaisten sairaanhoitajaopiskelijoiden (n = 10) kokemuksista kansainvälisestä harjoittelusta tuli esiin, että opiskelijat tiedostivat oman oppimisensa ja kehittymisensä aikaisempaa paremmin kansainvälisen harjoittelun aikana. Heidän kriittinen ajattelunsa lisääntyi ja he kokivat kansainvälisellä harjoittelullaan olleen merkitystä myös kotimaan oppilaitoksen kansainvälistymiselle.

Lukuisten tutkimusten perusteella (mm. Sirkka 1996, Noponen 1997, Haloburdo & Thompson 1998, Scholes & Moore 2000, Kollar & Ailinger 2002, Koskinen & Tossavainen 2004) voidaan todeta, että vieraassa kulttuuri- ja kieliympäristössä hankittujen kansainvälisten oppimiskokemusten seurauksena hoitotyön opiskelijoiden kielitaito, kommunikaatiokyvyt ja vuorovaikutustaidot lisääntyvät. Vieraan kielen käyttäminen vaikuttaa opiskelijoiden hoitotyön oppimiseen, koska asiat täytyy tehdä selvästi ymmärretyiksi sekä opiskelijoille itselleen että opiskelijan puhuessa vierasta kieltä potilaille ja muulle työyhteisölle. Tämä prosessi saa opiskelijat havainnoimaan tarkasti, mitä heidän ympärillään tapahtuu, kysymään kysymyksiä ja etsimään selvennystä asioihin. Kielimuurin seurauksena opiskelijat oppivat käyttämään non-verbaaleja vuorovaikutuskeinoja saavuttaakseen yhteyden potilaisiin ja ilmaistessaan empatiaa ja huolenpitoa.

4.2 Hoitotyön kansainväliseen opiskeluun liittyvät ongelmat

Aikaisempien tutkimusten (Liite 2) perusteella tulee esiin, että kansainväliseen opiskeluun osallistuneet hoitotyön opiskelijat kohtaavat useita oppimista haittaavia tekijöitä ja ongelmia. Organisatoriset tekijät eli kansainvälisen opiskelun puutteellinen suunnittelu ja huono yhteydenpito kotimaan oppilaitoksen ja kohdemaan organisaation välillä aiheuttavat turhautumista ja stressiä opiskelijoille, varsinkin kansainvälisen opintojakson alkuvaiheessa (Ryan ym. 1998, Säleniemi 2000, Koistinen 2002, Grant & McKenna 2003, Duffy ym. 2003, Koskinen & Tossavainen 2004). Kansainvälisten opiskelujaksojen liian lyhyt kesto ei välttämättä anna mahdollisuutta syvällisempään oppimiseen ja syvempään kulttuurisen herkkyyden kehittymiseen (Zorn 1996, Koskinen & Tossavainen 2004, Sandin ym. 2004, Button ym. 2005).

Säleniemi (2000) kartoitti tutkimuksessaan suomalaisten hoitotyön opiskelijoiden (n = 115) koulutuksestaan saamia valmiuksia ulkomailla tapahtuvaan hoitamaan oppimiseen. Tuloksissa ilmeni, että opiskelijat kokivat koulutuksen antamat tiedolliset valmiudet huonoiksi. Enemmän tietoa kaivattiin itse vaihto-opiskelusta ja sen järjestämisestä, kohdemaan kulttuurista, paikallisesta terveydenhuoltojärjestelmästä ja hoitokulttuurista. Myös kielitaito koettiin puutteelliseksi. Käytännön opiskelulle asetetut hoidolliset tavoitteet koettiin usein mahdottomiksi saavuttaa kohdemaan ja harjoittelupaikan luonteesta johtuen. Osa oppilaitoksen opettajista suhtautui negatiivisesti käytännön harjoittelun suorittamiseen ulkomailla. Oppilaitoksilta kaivattiin enemmän tukea ja käytännön neuvoja. Parhaiten tietoa osasivat antaa ne henkilöt, joilla oli itsellään aikaisempia kokemuksia kohdemaasta. Koulutuksen koettiin antavan hyvät hoitotaidot ja melko hyvät asenteelliset valmiudet suorittaa vaihto-opiskelua ulkomailla. Myös Koskisen ja Tossavaisen (2004) tutkimuksessa suomalaiset hoitotyön opiskelijat (n = 12) toivat esiin samankaltaisia asioita.

Ohjaussuhteen puuttuminen tai riittämättömyys kansainvälisessä harjoittelussa on opiskelijoiden oppimista ja sopeutumista haittaavaa tekijä (Koistinen 2002, Grant & McKenna 2003, Koskinen & Tossavainen 2003b). Hoitokäytäntöjen erilaisuus voi tuntua opiskelijoista hämmäntävältä, erityisesti refleksiivisen ohjaussuhteen puuttuessa. Kivisen (2005) tutkimuksessa suomalaisten hoitotyön opiskelijoiden (n = 6) vaihto-opiskelu kokemuksista Isosta-Britanniasta tuli esiin, että opiskelijoiden kohtaama hoitokäytäntöjen erilaisuus aiheutti jopa ahdistavia tuntemuksia, koska heidän ”aseptinen omatuntonsa” ei sallinut toisenlaisia toimintatapoja. Hyvän ohjaussuhteen käytännön harjoittelun ohjaajan ja ulkomaisen opiskelijan välillä koetaan helpottavan sosiaalista ja ammatillista integroitumista harjoittelupaikkaan sekä välittävän hyvää hoitotyön käytäntöä ja edistävän omalta osaltaan opiskelijan yleistä sopeutumista vieraaseen kulttuuriin (Nojonen 1997, Ryan ym. 1998, Koskinen & Tossavainen 2003b). Koskisen ja Tossavaisen (2003b) tutkimuksessa ilmeni myös, että ulkomaisia opiskelijoita ohjanneet hoitajat (n = 23) kokivat ohjaussuhteen monitahoisena, aikaa- ja energiaa vievänä, mutta tarjonnan myös heille itselleen mahdollisuuden ammatilliseen kehittymiseen.

Dialoginen suhde opettajan ja opiskelijan välillä kansainvälisen opiskelun aikana tukee oppimista vieraassa kulttuurissa. Noposen (1997) tutkimuksessa tuli esiin, että suomalaiset sairaanhoitajaopiskelijat (n = 10) kokivat, että kotimaan opettajan kiinnostus ja kannustus olivat merkittäviä asioita kansainvälisen opiskelun kannalta. Osa tutkimukseen osallistuneista toi esiin sen, että kansainvälisen opintojakson päätyttyä kotimaan oppilaitoksissa ei käydä tarpeeksi läpi kansainvälisiä kokemuksia. Oppimisen tueksi kaivattiin syvällistä reflektointia. Opiskelijoiden mukaan osa opettajista suhtautui alunperinkin negatiivisesti harjoittelun suorittamiseen ulkomailla. Uudemman tutkimuksen (Markkula 2006) mukaan 70 prosenttia kaikista ammattikorkeakouluopiskelijoista ulkomailla harjoittelussa olleista koki, että omassa ammattikorkeakoulussa kannustetaan lähtemään ulkomaille harjoitteluun ja vain 13 prosenttia katsoo, että tähän ei kannusteta.

Koskisen ja Tossavaisen (2003a) tutkimukseen osallistui suomalaisia hoitotyön opettajia (n = 7), jotka ohjasivat brittiläisiä hoitotyön opiskelijoita Suomessa. He toivat esiin, että pastoraaliset (paimentavat), käytännölliset ja teoreettiset näkökohdat opiskelijan ohjaamisessa olivat erittäin tärkeitä opiskelijan kulttuurisen asiantuntijuuden oppimisprosessissa. Erityisesti opettajien tulisi kehittää toimintatapoja, jotka rohkaisevat opiskelijoita pohtimaan henkilökohtaista, kokemuksellista ja tieteellistä tietoa ulkomailla opiskelunsa aikana.

Goodmanin ym. (2008) tutkimuksessa kysyttiin brittiläisiltä ja espanjalaisilta hoitotyön opiskelijoilta (n = 36) yleisimpiä syitä, jotka estivät heidän mielestään kansainväliseen opiskeluun lähtemisen. Ne olivat rahoituksen puute, asunnon puute, perhesyyt, kielitaito ja kansainväliseen opiskeluun liittyvä byrokratia. Kuitenkin 79 % brittiläisistä ja 70 % espanjalaisista opiskelijoista olisi kiinnostunut lähtemään opiskelemaan ulkomaille.

Opettajien, käytännön ohjaajien ja tutoropiskelijoiden muodostama tukiverkko ulkomaisen opiskelijan ympärillä helpottaa koti-ikävä ja kulttuurishokin kokemusta ja vapauttaa opiskelijan voimavaroja oppimiseen. Monilla oppilaitoksilla ja yliopistoilla on nykyään kansainvälinen osasto, joka omalta osaltaan auttaa ulkomaisia opiskelijoita myös arkipäivän asioiden hoitamisessa vieraassa maassa. Opinto-ohjelmien suunnittelijoiden ja harjoittelupaikkojen järjestäjien tulisi harkita, millaisia opintojaksoja tarjotaan ulkomaisille opiskelijoille, ja ottaa huomioon opiskelijoiden

kulttuurierot. Kulttuurierot vaikuttavat esimerkiksi opiskelijoiden käyttäytymiseen luennoilla ja potilaskontakteissa sekä siihen, miten ulkomaisiin opiskelijoihin suhtaudutaan näissä tilanteissa. Opiskelijoille, joilla on kielivaikeuksia, luentojen jakaminen kirjallisena ja muu lisämateriaali edesauttavat oppimista. Tulisi ottaa myös huomioon, että vieraan kielen lukeminen ja kirjoittaminen vievät enemmän aikaa kuin kirjallisten töiden tekeminen äidinkielellä. (Ryan ym. 1998, Koskinen & Tossavainen 2004, Burnard 2005, Xu & Davidhizar 2005.)

4.3 Yhteenveto aikaisemmista tutkimuksista

Hoitotyön opiskelijoiden kansainvälistä opiskelua on tutkittu kansainvälisesti jonkin verran. Suomessa aiheeseen liittyvää tutkimusta on vähän: viisi pro gradu –tutkielmaa (Sirikka 1996, Lehtinen 1997, Noponen 1997, Säleniemi 2000, Kivinen 2005) ja kaksi väitöskirjaa (Koistinen 2002, Koskinen 2004). Kansainvälinen opiskelu ja sen vaikutusten tutkiminen hoitotyön opiskelussa on suhteellisen uusi ilmiö, aiheesta ei ole juuri lainkaan tutkimusta ennen vuotta 1990. Yleisesti aikaisempien tutkimusten tuloksissa ilmenee, että kansainvälinen opiskelukokemus on erittäin hyödyllistä hoitotyön opiskelijoille. Tutkimustulosten perusteella kansainvälisen opiskelun hyödyt voidaan jakaa pääteemoihin kulttuurisen asiantuntijuuden kehittyminen, kognitiivinen kehittyminen, persoonallinen ja ammatillinen kehittyminen.

Hoitotyön opiskelijoiden kansainväliseen opiskeluun liittyvistä tutkimuksista laadullisia ja määrällisiä on suunnilleen yhtä paljon. Tutkimusaineistot ovat sekä suomalaisissa että kansainvälisissä tutkimuksissa kauttaaltaan edelleen aika pieniä, vaikka hoitotyön kansainväliseen opiskeluun osallistuvien opiskelijoiden määrät ovat kasvaneet. Tästä johtuen tutkimusten tulosten yleistettävyyttä voidaan asettaa hieman kyseenalaiseksi. Suurimassa osassa tutkimuksissa kohdejoukkona ovat olleet hoitotyön opiskelijat ja aineistona heidän kokemuksensa kansainvälisen opintojakson jälkeen. Kansainvälisen opiskelun pitkäaikaisista vaikutuksista hoitotyön opiskelijan myöhemmälle ammatilliselle uralle ja hoitotyön käytännölle on tehty vain vähän tutkimusta (Zorn 1996, Kollar & Ailinger 2002, Dedee & Stewart 2003, Evanson & Zust 2006).

Kansainvälisen opiskelun tutkimus hoitotyön opiskelun yhteydessä ei ole ollut kovinkaan systemaattista, ja kansainvälisiä oppilaitosten välisiä yhteisiä tutkimushankkeita on vähän. Vain yhdestä pitkäaikaisemmasta kansainvälisestä tutkimusprojektista löytyi tietoa (Duffy ym. 2003). Projektin perusteella on kehitetty kansainvälinen opintosuunnitelma yhteisöllisen terveydenhoidon arvioinnin ja suunnittelun opetukseen. Scholes ja Moore (2000) sekä Koskinen ja Tossavainen (2004) ovat kehittäneet omien tutkimustensa perusteella mallit kulttuurisen asiantuntijuuden oppimiseen. Näiden mallien sovellettavuudesta ja tuloksellisuudesta ei kuitenkaan löytynyt vielä tietoa. Yhdysvalloissa ja Isossa-Britanniassa (Dedee & Stewart 2003, Lee 2004) kansainvälisen opiskelun opintokokonaisuuksia ja opintosuunnitelmia hoitotyön koulutuksessa on kehitetty yksittäisissä oppilaitoksissa ja jonkin verran tutkittu.

5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää kansainvälisen opiskelun vaikutusta hoitotyön opiskelijan ammatilliseen, persoonalliseen, kognitiiviseen kehittymiseen sekä kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen opiskelijoiden itsearvioimana. Tarkoitus on myös selvittää, mitä ongelmia kansainväliseen opiskeluun liittyy opiskelijan näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena on edesauttaa hoitotyön kansainväliseen opiskeluun liittyviä käytäntöjä ja oppimista.

Tutkimusongelmat

1. Mitä vaikutusta kansainvälisellä opiskelulla on hoitotyön opiskelijan ammatilliseen, persoonalliseen ja kognitiiviseen kehittymiseen sekä kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen?
2. Mitä kansainväliseen opiskeluun liittyviä ongelmia hoitotyön opiskelijat kohtaavat?

6 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTUS

6.1 Tutkimusasetelma

Tutkimuksen tutkimusasetelma on kuvaileva ja yhteyksiä etsivä. Kuvailevalla tutkimusasetelmalla hankitaan lisää tietoa tutkittavan ilmiön tunnuspiirteistä. Kuvailevaa tutkimusasetelmaa käytetään identifioimaan ongelmia nykyisessä toiminnassa ja oikeuttamaan nykyistä toimintaa. (Burns & Grove 2001.) Kansainväliseen opiskeluun panostetaan nykyään paljon Euroopan unionin ja ammattikorkeakoulujen toimesta, joten on tärkeää hankkia lisää tietoa asiasta.

Yhteyksiä etsivää tutkimusasetelmaa käytetään, jos etsitään vastausta kysymykseen, miten ilmiöt liittyvät toisiinsa? Tällöin haetaan siis todennäköisiä yhteyksiä. Yhteyksiä etsivällä tutkimuksella on mahdollisuus selvittää eri muuttujien välisiä yhteyksiä tai etsiä tukea jollekin olettamukselle. Tutkimusasetelman tieteenfilosofinen näkökulma on postpositivistinen. Sen mukaan totuutta ei ole mahdollista selittää täydellisesti, mutta silti voidaan pyrkiä todennäköiseen totuuteen. Näin tavoitetaan vastaus siihen, miten eri ilmiöt liittyvät toisiinsa tai kuinka todennäköinen yhteys niillä on. (Eriksson ym. 2007.) Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, mitä vaikutusta kansainvälisellä opiskelulla on hoitotyön opiskelijan ammatilliseen, persoonalliseen ja kognitiiviseen kehittymiseen sekä kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen ja mitä kansainväliseen opiskeluun liittyviä ongelmia hoitotyön opiskelijat kohtaavat.

Tutkimus on poikkileikkaustutkimus. Poikkileikkaustutkimusta käytetään, kun on todisteita tai loogista päättelyä osoittamaan, että yksi muuttuja edeltää toista tai kun vahva teoreettinen viitekehys ohjaa analyysia (Polit & Beck 2004). Tässä tutkimuksessa tutkittiin aikaisemmin tapahtuneen kansainvälisen opiskelun vaikutuksia, joten poikkileikkaustutkimuksen aineisto soveltuu käytettäväksi ilmiön tutkimiseen.

6.2 Kohderyhmä ja otos

Kohdejoukkoon valikoitumiskriteerinä oli, että opiskelee ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelmassa sairaanhoitajan, terveydenhoitajan tai kätilön suuntautumisvaihtoehdossa tai ensihoitotyön koulutusohjelmassa ja on suorittanut

kansainvälistä opiskelua ulkomailla hoitotyön opiskelunsa aikana vuonna 2006 tai 2007. Valikoitumiskriteerit kehitetään tutkimuksen tarkoituksen, tutkimusongelman, käsitteellisten ja mittavien tutkimusmuuttujien sekä asetelman perusteella. Otos valitaan populaatiosta, joka täyttää otoksen valintakriteerit. (Burns & Grove 2001.) Kohdejoukon valikoitumiskriteereillä on vaikutusta tulosten tulkintaan ja tulosten yleistettävyyteen (Polit & Beck 2004). Tässä tutkimuksessa otos oli edustava, koska kaikki vastaajat olivat hoitotyön opiskelijoita ja olivat suorittaneet kansainvälistä opiskelua ulkomailla vähintään puolentoista kuukauden ajan. Jotta otos olisi edustava, sen tulee olla populaation kaltainen kaikilla mahdollisilla tavoilla (Burns & Grove 2001).

Tilastotietoa kansainvälistä opiskelua suorittaneiden hoitotyön opiskelijoiden määrästä ei ole olemassa, joten tarkka otoskoon määrittäminen etukäteen oli vaikeaa. CIMO - ja AMKOTA -tilastoissa hoitotyön opiskelijat tilastoidaan sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan opiskelijat -luokkaan. Vuonna 2007 CIMO -tilastojen mukaan 737 sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan opiskelijaa suoritti kansainvälistä opiskelua (Korkala 2008). Tilastosta ei voitu kuitenkaan päätellä, kuinka moni heistä oli hoitotyön tai ensihoitotyön opiskelija. Ammattikorkeakouluista saatujen tietojen mukaan opiskelijamääriltään suurimmissa ammattikorkeakouluissa vuosina 2006 – 2007 kansainväliseen opiskeluun osallistui keskimäärin kaksikymmentä hoitotyön opiskelijaa/ammattikorkeakoulu (min 10 max 32). Tutkimus kohdennettiin yhteentoista opiskelijamäärältään suurimpaan ammattikorkeakouluun maantieteellinen kattavuus huomioiden. Otoksen arvioitiin muodostuvan noin sadaksi opiskelijaksi.

Tavoitteena oli mahdollisimman kattava otos, koska aikaisemmissa tutkimuksissa otoskoot olivat olleet pieniä tai tutkimukset olivat laadullisia. Tutkimuksen aiheesta haluttiin saada yleistettävämpää tietoa, minkä vuoksi kysely suunnattiin maantieteellisesti kattavaksi ja opiskelijamääriltään suurimpiin ammattikorkeakouluihin. Valituissa ammattikorkeakouluissa pyrittiin kokonaisuutenaan. Kuvailevissa tutkimuksissa, erityisesti niissä, joissa käytetään survey-kyselyä vaaditaan suurta otosta. Monissa hoitotieteen alan tutkimuksissa ei ole riittävän suurta otosta, mikä johtaa tyypin II virheeseen. (Burns & Grove 2001.) Lopulliseksi otoskooksi tässä tutkimuksessa muodostui 84 vastaajaa, joka katsotaan survey-tyyppisessä tutkimuksessa pieneksi otokseksi.

6.3 Aineistonkeruumenetelmä

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmäksi valittiin kyselytutkimus ja toteutustavaksi verkkokysely. Tiedonkeruuta varten laadittiin aikaisemman tutkimuksen pohjalta kyselylomake (liite 3) *Kansainvälisen opiskelun hyödyt ja haasteet*. Aikaisemmista tutkimuksista ei löytynyt tämän tutkimuksen tarkoitukseen sopivaa valmista mittaria. Kyselytutkimukseen tutkimusmenetelmänä päädyttiin siitä syystä, että, aikaisemmat aiheeseen liittyvät tutkimukset olivat otoskooltaan pieniä ja aiheesta oli olemassa enimmäkseen laadullisia haastattelututkimuksia. Varsinkaan Suomessa ei ollut tutkittu aihetta määrällisesti, joten tällä tutkimuksella pyrittiin saamaan tietoa laajemmalta kohdejoukolta.

Yksi kyselylomakkeen käytön etu tutkimusaineiston keräämisessä on sen edullisuus. Muita kyselylomakkeen etuja ovat vastaajien anonyymiyden säilyminen ja tutkijavaikutuksen puuttuminen. Näin tutkittavien on helpompi ilmaista mielipiteensä. (Polit & Beck 2004.) Verkkokyselyn etuja postikyselyyn ovat sen nopeus, joustavuus, helppous, taloudellisuus ja ympäristöystävällisyys (Heikkilä ym. 2008). Erityisesti verkkokyselyt ovat edullisia, kun huomioidaan rahan ja ajan säästö maantieteellisesti kattavan otoksen keräämisessä.

Kyselylomakkeessa vastaajien taustatietoja kysyttiin lomakkeen väittämillä 1 – 10. Taustatietomuuttujista neljä on demografisia ja kuusi kansainväliseen opiskeluun liittyviä. Taustatieto-osion jälkeen kyselylomake on jaoteltu tutkimusongelmien mukaan viiteen eri osioon. Näitä ovat ammatillinen kehittyminen (12 väittämää), persoonallinen kehittyminen (7 väittämää), kulttuurisen asiantuntijuuden kehittyminen (5 väittämää), kognitiivinen kehittyminen (11 väittämää) ja kansainvälisessä opiskelussa kohdatut ongelmat (12 väittämää). Kansainvälistä opiskelua arvioitiin myös väittämällä, jossa vastaajilta kysyttiin suosittelivatko he kansainvälistä opiskelua muille opiskelijoille. Lisäksi vastaajia pyydettiin arvioimaan kansainvälisen opiskelun onnistumista numeraalisesti asteikolla 1–10. Kyselylomakkeen avoimessa kysymyksessä vastaajia pyydettiin mainitsemaan kolme heille vaikuttavinta asiaa kansainvälisessä opiskelussaan. Avoimella kysymyksellä oli tarkoitus saada selville mahdollista uutta tietoa, jota ei ollut kyselylomakkeen väittämissä, sekä osaltaan testata mittarin validiteettia.

Kyselyn väittämät muodostuvat kahdesta osasta, johdattelevasta kysymyksestä ja vastausosioista. Johdatteleva kysymys tulee olla huolellisesti suunniteltu ja selkeästi ilmaistu, jotta vältettäisiin vaikuttamasta vastaajan vastauksiin. (Burns & Grove 2001.) Kyselylomakkeessa vastaajia pyydettiin arvioimaan kansainvälisen opiskelun vaikutusta ammatilliselle, persoonalliselle ja kognitiiviselle kehitykselle sekä kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiselle. Toinen johdatteleva kysymys oli, kohtasitko ongelmia kansainvälisessä opiskelussasi seuraavissa asioissa. Johdattelevat kysymykset pyrittiin muodostamaan mahdollisimman selkeiksi.

Yleisin kyselylomakkeissa käytetty arvoasteikko on Likert-asteikko. Likert-tyyppinen asteikko muodostuu joukosta väittämiä (item), joiden vaihtoehdot kuvaavat yleisimmin yksimielisyyttä, arviointia tai yleisyyttä. Likert asteikon käyttöä voidaan kritisoida siitä, että vastaajat välttävät asteikon ääripäiden käyttöä. Likert -asteikko on kuitenkin erittäin käyttökelpoinen mitattaessa tutkittavien käsityksiä jostain asiasta. (Burns & Grove 2001.) Ammatillinen kehittyminen, persoonallinen kehittyminen, kulttuurisen asiantuntijuuden kehittyminen ja kognitiivinen kehittyminen -osioissa vastaajat arvioivat kansainvälisen opiskelun vaikutuksia viisiportaisen Likert-asteikon (1 = ei lainkaan vaikutusta, 2 = vähän vaikutusta, 3 = jonkin verran vaikutusta, 4 = paljon vaikutusta, 5 = erittäin paljon vaikutusta) avulla. Kansainvälisessä opiskelussa kohdatut ongelmat osiossa asteikko on seuraava: (1 = ei lainkaan, 2 = vähän, 3 = jonkin verran, 4 = paljon, 5 = erittäin paljon). Väittämässä, jossa vastaajilta kysyttiin, suosittelevatko he muille opiskelijoille kansainväliseen opiskelijavaihtoon lähtemistä, vastausten asteikko on 1 = ei lainkaan, 2 = vähän, 3 = jonkin verran, 4 = paljon, 5 = erittäin paljon.

6.4 Aineistonkeruu

Aineistonkeruu suoritettiin verkkokyselynä Webropol® -palvelun kautta, joka on internetin välityksellä toimiva kysely- ja tiedonkeruun sovellusohjelma. Aineisto kerättiin lähettämällä sähköpostin muodossa viesti (liite 3) tutkimuksen kohdejoukkoon kuuluville hoitotyön opiskelijoille, jossa kerrottiin tutkimuksesta ja siihen osallistumisesta. Sähköpostiviesti toimi siis kyselylomakkeen saatekirjeenä. Sähköpostin mukana oli linkki, jonka kautta pääsi vastaamaan kyselylomakkeeseen. Opiskelijoiden vastaukset tallentuivat suoraan tietokantaan, kun he painoivat

kysymyksiin vastattuaan ”Lähetä”-painiketta. Webropol® -palvelussa tiedot tallentuivat myös suoraan Excel-tiedostoon.

Aineistonkeruu osoittautui hieman ongelmalliseksi, koska vain osa tutkimukseen osallistuneista ammattikorkeakouluista lähetti kansainvälistä opiskelua suorittaneiden opiskelijoiden sähköpostiosoitteet tutkijan käyttöön. Osassa ammattikorkeakouluissa ei suostuttu luovuttamaan opiskelijoiden sähköpostiosoitteita. Näissä tapauksissa kyselylomake lähetettiin ammattikorkeakoulun yhteyshenkilölle, joka lähetti sen eteenpäin opiskelijoille ja jossain tapauksessa myös kohderyhmään kuulumattomille, esim. ryhmäkirjeenä kaikille ammattikorkeakoulun hoitotyön opiskelijoille. Tällöin tutkimuskontrollin ylläpitäminen vaarantui, koska yhteyshenkilöiden toimintaa ei voitu valvoa ja tämän voidaan arvioida vaikuttaneen myös otoskoon muodostumiseen. Myöskään tarkan vastausprosentin laskeminen ei ole mahdollista johtuen edellämainitusta syystä ja osaksi verkkokyselynä toteutettavan tutkimuksen luonteesta. Tutkija lähetti itse kyselylomakkeen 112:n kohderyhmään kuuluvan opiskelijan sähköpostiin ja tätä kautta vastauksia kyselyyn tuli 53. Tällöin vastausprosentti on 47 %. Tutkimuksen lopulliseksi otoskooksi muodostui (n = 84) vastaajaa. Aineistonkeruu suoritettiin syyskuun ja lokakuun 2007 aikana.

6.5 Aineiston analysointi

Aineisto analysoitiin tilastollisesti SAS Enterprise 4.0 -ohjelmalla. Analysoinnissa käytettiin aineistoa kuvailemaan keskiarvoja, keskihajontoja sekä prosentti ja frekvenssilukuja. Kategorisia muuttujia ristiintaulukoitiin keskenään ja riippuvuutta testattiin Fisherin exact p -arvon avulla, koska ristiintaulukoinnin luokat olivat pieniä. Tässä yhteydessä laskettiin rivi- ja sarakeprosentit ja -frekvenssit, joiden perusteella saadaan tietoa yhteyksien muodosta ja voimakkuudesta. Lisäksi aineistosta etsittiin tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä ristiintaulukoinnilla, epäparametrisellä varianssianalyysillä (Wilcoxonin järjestyssummatestillä ja Kruskal-Wallis testillä).

Tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä aineistosta etsittiin myös laskemalla Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroimia eri muuttujien välillä. Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroin on riippuvuusluku, joka kuvaa kahden vähintään järjestysasteikollisen muuttujan välisen lineaarisen yhteyden voimakkuutta ja suuntaa.

Negatiivinen järjestyskorrelaatiokerroin merkitsee sitä, että korkea arvo yhdessä muuttujassa on yhteydessä matalaan arvoon toisessa muuttujassa. Positiivinen järjestyskorrelaatiokerroin taas merkitsee sitä, että korkea arvo yhdessä muuttujassa on yhteydessä korkeaan arvoon toisessa muuttujassa. (Burns & Grove 2001, Helenius & Katajisto 2005.)

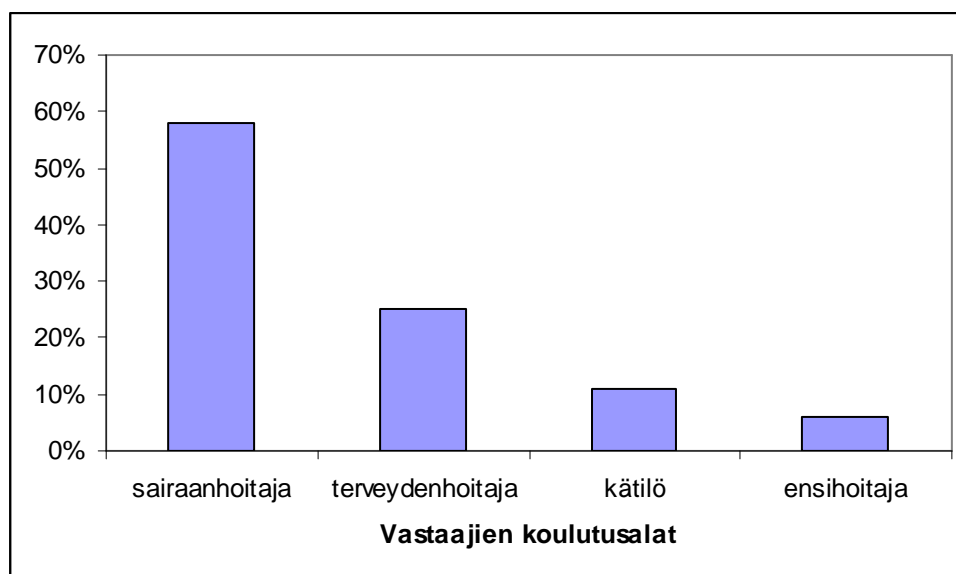
Aineistosta muodostettiin deduktiivisesti tutkimuksen teorettisiin lähtökohtiin ja tutkimusongelmiin perustuen neljä summamuuttujaa liittyen kansainvälisen opiskelun vaikutuksiin ja kaksi summamuuttujaa liittyen kansainvälisessä opiskelussa kohdattuihin ongelmiin. Hoitotieteessä tutkitaan usein moniulotteisia ja abstrakteja ilmiöitä, joiden kuvaamiseen summamuuttujat sopivat. Summamuuttujalla tarkoitetaan useista osioista rakennettua asteikkomittaria, jonka antama mittaustulos on eri osioiden antamien tulosten yhteenlaskettu summa. (Laijärvi & Kaunonen 2005.) Muodostetut summamuuttujat nimettiin seuraavasti: ammatti (väittämät 11–19, 43–45), persoona (väittämät 20–26), kulttuuri (väittämät 27–31), kognitiivi (väittämät 32–42) sekä ongelma (väittämät 46–57) ja harjoittelussa kohdatut ongelmat (väittämät 52–53). Muodostetuista summamuuttujista laskettiin keskiarvot. Tutkimuksen kannalta ei ole mielekästä kuvata ainoastaan sitä, millaisia asteikkopistemääriä vastaajat saavat eri asteikoilla, selittävä ja vertaileva tutkimus on mielenkiintoisempaa. Tähän käytetään asteikkopistemäärien keskiarvoja tai kvarttiilien välistä tarkastelua. (Laijärvi & Kaunonen 2005.)

Kyselylomakkeessa on yksi avoin kysymys, jossa vastaajia pyydettiin nimeämään kolme heille vaikuttavinta asiaa kansainvälisessä opiskelussaan. Vastaajista 93 % (n =78) oli vastannut kysymykseen. Vastausten laajuudet vaihtelivat kolmesta sanasta kymmeneen lauseisiin. Aineisto analysoitiin deduktiivisella sisällön analyysillä luokittelemalla tekstin sisältö tutkimuksen teoreettisten lähtökohtien ja tutkimusongelmien perusteella muodostettuihin luokkiin: ammatillinen, persoonallinen, kulttuurisen asiantuntijuuden kehittyminen ja kognitiivinen kehittyminen alle. Avoimen kysymyksen vastausaineiston analyysi aloitettiin lukemalla vastaukset useaan kertaan läpi. Tämän jälkeen samaan luokkaan kuuluvat asiat yhdistettiin. (Burns & Grove 2001.) Vastausaineistosta ei ollut tarpeen muodostaa uusia luokkia tutkimusongelmissa esiintyneiden luokkien lisäksi, koska aineisto oli sisällöltään sellaista, että se oli helposti luokiteltavissa muodostettuihin luokkiin.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

7.1 Vastaajien taustatiedot

Vastaajien (n = 84) keski-ikä oli 24,3 vuotta (sd 3,6). Nuorin vastaajista oli 20-vuotias ja vanhin 44-vuotias. Vastaajista (n = 84) 93 % oli naisia ja 7 % miehiä. Suuntautumisvaihtoehtoinen jaoteltuna vastaajista 58 % opiskeli sairaanhoitajan, 25 % terveydenhoitajan, 11 % kättilön suuntautumisvaihtoehdossa, ja 6 % opiskeli ensihoitotyön koulutusohjelmassa (kuvio 1). Vastaajien opiskeluvaiheena kyselyyn vastattaessa oli keskimäärin viides tai kuudes lukukausi. Kielitaidokseen ennen kansainväliseen opiskeluun lähtemistä 42 % vastaajista arvioi olevan hyvän, 33 % keskinkertaisen, 15 % välttävän ja 11 % huonon.

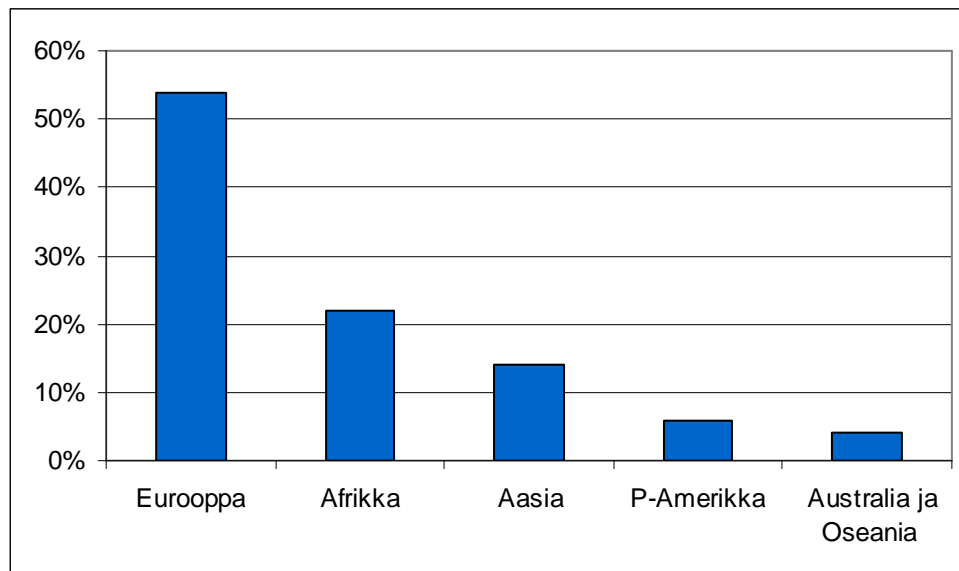

KUVIO 1. Vastaajien (n = 84) koulutusalat.

7.2 Kansainväliseen opiskeluun liittyvät taustatiedot

Kansainvälisen opiskelun kesto vastaajilla (n = 84) oli keskimäärin kolme kuukautta. Lyhyin kesto oli yksi kuukausi ja pisin kesto oli kuusi kuukautta. Kansainvälisen opiskelun kohteita oli lukuisia. Kohteita oli yhteensä 27, kolme vastaajaa oli ollut kahdessa eri maassa, joko saman kansainvälisen opiskelun aikana tai osallistunut kaksi erillistä kertaa kansainväliseen opiskeluun ulkomailla. Maanosittain jaoteltuna

hiukan yli puolet (52 %) kansainvälisestä opiskelusta suuntautui Eurooppaan. Eurooppa mukaan lukien kohdemaita oli viidestä eri maanosasta (kuvio 2), Afrikasta (23 %), Aasiasta (15 %), Pohjois-Amerikasta (6 %) ja Australiasta ja Oseaniasta (3 %). Suosituimmat kansainvälisen opiskelun kohdemaat olivat Espanja (15 opiskelijaa), Iso-Britannia (6), Mosambik (6) ja Kiina (6 opiskelijaa) (taulukko 1). Kansainvälisen opiskelun järjestäneeksi organisaatioksi suurin osa vastaajista (n = 78) 48 opiskelijaa (62 %) oli maininnut Erasmus -vaihto-ohjelman ja oman oppilaitoksen. Kansainvälinen opiskelu sisälsi 96 prosentilla vastaajista ohjattua harjoittelua ja 39 prosentilla teoriaopetusta.

KUVIO 2. Kansainvälisen opiskelun kohdemaat (N = 27) maanosittain.

TAULUKKO 1. Kansainvälisen opiskelun kohdemaat ja opiskelijamäärät (f).

Eurooppa	f	Afrikka	f	Aasia	f	Pohjois- Amerikka	f	Australia ja Oseania	f
Espanja	15	Mosambik	6	Kiina	6	Kanada	5	Australia	3
Iso-Britannia	6	Swazimaa	4	Intia	3				
Ruotsi	4	Uganda	4	Thaimaa	1				
Kreikka	4	Sambia	3	Japani	1				
Viro	3	Kenia	1	Turkki	1				
Italia	3	Malawi	1						
Belgia	3	Namibia	1						
Saksa	2								
Tanska	2								
Sveitsi	1								
Portugali	1								
Bulgaria	1								
Romania	1								
yht	46		20		12		5		3

7.3 Kansainvälisen opiskelun vaikutus hoitotyön opiskelijoiden ammatilliseen kehittymiseen

Kansainvälisellä opiskelulla arvioitiin ammatillisen kehittymisen alueella olevan eniten vaikutusta mahdollisuuteen työskennellä ulkomailla valmistumisen jälkeen (ka 4,0, sd 1,1) ja tietämykseen hoitotyöstä ja terveydenhuollosta muissa maissa (ka 4,0, sd 0,8). Vastaajista n. 74 % arvioi kansainvälisellä opiskelulla olleen paljon tai erittäin paljon vaikutusta mahdolliseen työskentelyyn ulkomailla. Lisäksi 62 % vastaajista arvioi kansainvälisellä opiskelulla olleen paljon tai erittäin paljon vaikutusta myös yleisesti uraa koskeviin päätöksiin (ka 3,6, sd 1,2). Tietämys erilaisista terveydenhuoltojärjestelmistä (ka 3,8, sd 0,9) ja tietämys terveys- ja sosiopoliittisten

tekijöiden vaikutuksesta yksilön terveyteen (ka 3,3, sd 1,1) lisääntyivät kansainvälisen opiskelun vaikutuksesta. Kykyyn työskennellä moniammatillisissa ryhmissä (ka 3,4, sd 1,2), konfliktitilanteisiin suhtautumiseen (ka 3,3, sd 1,1) ja potilaan kohtaamistaitoihin (ka 3,3, sd 1,1) arvioitiin olevan jonkin verran vaikutusta. Hoitotyön kädentaitojen osaamiseen (ka 2,9, sd 1,2) ja ammatilliseen päätöksentekotaitoon (ka 2,9, sd 1,1) kansainvälisellä opiskelulla ei arvioitu olevan kovin suurta vaikutusta. Vähiten vaikutusta ammatillisen kehittymisen alueella arvioitiin olevan johtamistaitoihin (ka 2,5, sd 1,1). (Taulukko 2.)

TAULUKKO 2. Hoitotyön opiskelijoiden (n = 84) ammatillinen kehittyminen.

Väittämä	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	Ka	Sd	n
mahdollisuus työskennellä ulkomailla valmistumisen jälkeen	2,4	10,8	13,3	33,7	39,8	4,0	1,1	83
tietämys hoitotyöstä ja terveydenhuollosta muissa maissa	-	2,4	24,4	48,8	24,4	4,0	0,8	82
tietämys erilaisista terveydenhuoltojärjestelmistä	-	9,8	23,2	45,1	22,0	3,8	0,9	82
uraa koskevat päätökset	4,8	16,9	16,9	38,6	22,9	3,6	1,2	83
kyky työskennellä moniammatillisissa ryhmissä	8,4	15,7	20,5	36,1	19,3	3,4	1,2	83
konfliktitilanteisiin suhtautuminen	3,6	22,9	30,1	31,3	12,1	3,3	1,1	83
tietämys terveys- ja sosio- poliittisten tekijöiden vaikutuksista yksilön terveyteen	2,4	26,5	31,3	21,7	18,1	3,3	1,1	83
potilaan kohtaamistaidot	7,2	14,5	30,1	33,7	14,5	3,3	1,1	83
käytännön hoitotyön toteutus	1,2	27,7	38,6	27,7	4,8	3,1	0,9	83
hoitotyön käden taitojen osaaminen	12,1	25,3	36,1	18,1	8,4	2,9	1,1	83
ammatillinen päätöksentekotaito	7,2	32,5	31,3	16,9	12,1	2,9	1,1	82
johtamistaidot	19,3	37,4	24,1	14,5	4,8	2,5	1,1	83

(Väittämien asteikko: 1 = ei lainkaan vaikutusta, 5 = erittäin paljon vaikutusta)

Avoimen kysymyksen vastauksissa ammatillisen kehittymisen luokkaan sijoittui seuraavia asioita. Kansainvälisen opiskelun arvioitiin vaikuttaneen oman osaamisen kehittymiseen, kliinisten taitojen kehittymiseen, käytännön taitojen kehittymiseen, lisänteen valmiutta ammatillisiin haasteisiin sekä lisänteen ammatillista varmuutta. Vastauksissa ilmeni myös kansainvälisen opiskelun vaikutus mahdolliseen uraan ulkomailla valmistumisen jälkeen. Erityisesti tuotiin esiin kansainvälisen opiskelun luomat mahdollisuudet erilaisiin hoitotyön käytännön harjoittelupaikkoihin, joihin kotimaassa ei ole mahdollisuutta. Kokemukset erilaisista hoitotyön ympäristöistä toivat opiskelijoille uusia ulottuvuuksia hoitamiseen. Kansainvälinen kokemus antoi mahdollisuuden nähdä erilaisia sairauksia, hoitokäytäntöjä, hoitokulttuuria ja hoitajan työnkuvaa sekä toi mahdollisuuden tutustua erilaisiin sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmiin. Vastauksissa tuotiin esiin, että kansainvälisen kokemuksen myötä suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän arvostaminen lisääntyi.

Kliinisten taitojen oppiminen, itsevarmuuden saaminen hoitotyössä, rohkeuteen harkita työskentelyä ulkomailla (v 22)

...motivoiduin lähtemään ulkomaille töihin... (v 30)

Uusia ulottuvuuksia hoitamiseen, uusia käytännön asioita hoitamiseen ja valmius tarttua uusiin haasteisiin parani (v 29)

...laajempi näkökulma ammatilliseen työskentelyyni (v 52)

Ymmärrys Suomen hyvinvoinnista ja loistavasta terveydenhuollosta; ollaan kuin Herran kukkarossa - erilaisten sairauksien ja kuoleman kohtaaminen (v 5)

7.4 Kansainvälisen opiskelun vaikutus hoitotyön opiskelijoiden persoonalliseen kehittymiseen

Kansainvälisellä opiskelulla arvioitiin persoonallisen kehittymisen alueella olevan eniten vaikutusta itsetuntemukseen (ka 4,2 sd 0,8), itsenäisyyteen (ka 4,1, sd 0,9), stressinsietokykyyn (ka 4,0, sd 0,9), itseluottamukseen (ka 4,0, sd 0,8)) ja arvomaailmaan (ka 4,0, sd 0,9). Yhteensä 74 – 82 % vastaajista arvioi kansainvälisellä

opiskelulla olleen paljon tai erittäin paljon vaikutusta em. persoonallisen kehittymisen osa-alueisiin (taulukko 3). Vähemmän vaikutusta arvioitiin kansainvälisellä opiskelulla olleen sosiaalisiin kontakteihin (ka 3,6, sd 0,9) ja vähiten vaikutusta siihen, miten arvioi itseään suhteessa muihin ihmisiin (ka 3,3, sd 0,9). (Taulukko 3.)

TAULUKKO 3. Hoitotyön opiskelijoiden (n = 84) persoonallinen kehittyminen.

Väittäjä	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	Ka	Sd	n
itsetuntemus	1,2	-	16,9	42,2	39,8	4,2	0,8	83
itsenäisyys	-	7,2	14,5	39,8	38,6	4,1	0,9	83
stressinsietokyky	1,2	6,1	19,5	42,7	30,5	4,0	0,9	82
itseluottamus	-	4,8	20,5	44,6	30,1	4,0	0,8	83
arvomaailma	1,2	-	24,1	43,4	31,3	4,0	0,9	83
sosiaaliset kontaktit	1,2	7,2	37,3	39,8	14,5	3,6	0,9	83
arvio itsestä suhteessa muihin ihmisiin	2,4	14,6	41,5	31,7	9,8	3,3	0,9	82

(Väittäjien asteikko: 1 = ei lainkaan vaikutusta, 5 = erittäin paljon vaikutusta)

Avoimen kysymysten vastauksissa persoonallisen kehittymisen luokassa tuotiin esiin, että kansainvälinen opiskelu oli vaikuttanut itseluottamuksen, itsevarmuuden, itsetuntemuksen, itsenäisyyden, kärsivällisyyden, sopeutumiskyvyn ja paineensietokyvyn lisääntymiseen. Myös oman arvomaailman ja asenteiden muuttumiseen kansainvälisellä opiskelukokemuksella arvioitiin olleen vaikutusta. Lisäksi vastauksissa tuotiin esiin kansainvälisen opiskelun myötä löytyneet uudet ystävät ja sosiaaliset kontaktit sekä sosiaalisten taitojen kehittyminen. Myös omien läheisten arvostus oli lisääntynyt kansainvälisen opiskelun vaikutuksesta.

...arvomaailma muuttui jakson aikana ja tuntui että kasvoin ihmisenä (v 64)

...itsetunnon/ ja luottamuksen parantuminen: osasin pärjäsini ja selvisini ja voin olla ylpeä itsestäni (v 76)

7.5 Kansainvälisen opiskelun vaikutus hoitotyön opiskelijoiden kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen

Eniten vaikutusta kansainvälisellä opiskelulla arvioitiin kulttuurisen asiantuntijuuden alueella olevan tietoisuuteen omasta kulttuuritaustasta (ka 4,0, sd 0,9), tietoisuuteen vieraista kulttuureista (ka 4,0, sd 0,8) sekä vuorovaikutukseen muista kulttuureista tulleiden ihmisten kanssa (ka 4,0, sd 1,0). Yhteensä 70 – 84 % vastaajista arvioi kansainvälisellä opiskelulla olleen paljon tai erittäin paljon vaikutusta em. kulttuurisen asiantuntijuuteen liittyvissä asioissa (taulukko 4). Jonkin verran vähemmän vaikutusta arvioitiin olevan suvaitsevaisuuteen (ka 3,7, sd 0,9) ja mielipiteisiin monikulttuurisuudesta (ka 3,7, sd 0,9). Huomioitavaa kuitenkin on, että yli puolet vastaajista (59 – 61 %) vastaajista arvioi kansainvälisellä opiskelulla olleen paljon tai erittäin paljon vaikutusta myös suvaitsevaisuuteen ja mielipiteisiin monikulttuurisuudesta. (Taulukko 4.)

TAULUKKO 4. Hoitotyön opiskelijoiden (n = 84) kulttuurisen asiantuntijuuden kehittyminen

Väittämä	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	Ka	Sd	n
tietoisuus omasta kulttuuri- taustasta	1,2	4,8	18,1	43,4	32,5	4,0	0,9	83
tietoisuus vieraista kulttuureista	-	4,8	12,1	56,6	26,5	4,0	0,8	83
vuorovaikutus muista kulttuu- reista tulleiden ihmisten kanssa	-	8,4	21,7	34,9	34,9	4,0	1,0	83
suvaitsevaisuus	1,2	7,2	31,3	45,8	14,5	3,7	0,9	83
mielipiteet monikulttuurisuudesta	-	9,6	31,3	41,0	18,1	3,7	0,9	83

(Väittämien asteikko: 1 = ei lainkaan vaikutusta, 5 = erittäin paljon vaikutusta)

Vieraaseen kulttuuriin tutustuminen, ymmärtäminen ja sopeutuminen olivat mainittu useimmissa avoimen kysymyksen vastauksissa. Yli puolet avoimeen kysymykseen vastanneista (53 %) mainitsi suoraan kokemuksen erilaisesta kulttuurista yhdeksi kansainvälisen opiskelukokemuksen vaikuttavimmista asioista. Erilaiset tavat, uskonnot ja monikulttuurisuus avarsivat maailmankuvaa ja lisäsivät erilaisuuden ymmärtämistä. Vastaajat toivat myös esiin, että kansainvälisellä opiskelulla oli vaikutusta oman

kulttuuritaustan ja etnisen taustan ymmärtämiseen. Erityisesti kulttuuriseen asiantuntijuuteen liittyvät asiat korostuivat niillä vastaajilla, jotka toivat esiin kohdemaan olleen kehitysmää.

Tutustuminen käytännössä kiinalaiseen kulttuuriin ja elämäntapaan sekä erityisesti monikulttuurisuuteen, kuuluminen itse ns. vähemmistöön ulkomailla länsimaalaisena (v 67)

Oman kulttuuritaustan ymmärtäminen uudessa valossa, itsensä näkeminen osana etnistä ryhmää, oman kulttuurisen ja yhteiskunnallisen ympäristön vaikutuksen ymmärtäminen omissa toiminta- ja ajatusmalleissa (v 24)

Oli parasta nähdä niin erilainen kulttuuri ja tutustua kehitysmään elämään (v 64)

...tutustua erilaisiin ihmisiin ja heidän tapoihinsa ja saada uusia näkökulmia asioihin (v 57)

7.6 Kansainvälisen opiskelun vaikutus hoitotyön opiskelijoiden kognitiiviseen kehittymiseen

Kansainvälisellä opiskelulla kognitiivisen kehittymisen alueella arvioitiin olevan eniten vaikutusta kielitaitoon (ka 3,8, sd 0,9) ja motivaatioon opiskella vieraita kieliä (ka 3,7, sd 1,1), kommunikaatiotaitoihin (ka 3,6, sd 0,9) sekä non-verbaaleihin viestintätaitoihin (ka 3,5, sd 1,0). Hieman yli puolet (51 – 64 %) vastaajista arvioi kansainvälisellä opiskelulla olevan paljon tai erittäin paljon vaikutusta em. asioihin (taulukko 5). Jonkin verran vaikutusta arvioitiin olevan vuorovaikutustaitoihin (ka 3,4, sd 0,9), kiinnostukseen seurata maailman tapahtumia (ka 3,3, sd 1,1), käsityksiin maailman tapahtumista (ka 3,2, sd 1,0) sekä oman oppimisen tiedostamiseen ja kehittymiseen (ka 3,2, sd 0,9). Vähemmän vaikutusta kansainvälisellä opiskelulla kognitiivisen kehittymisen alueella arvioitiin olevan Suomen kulttuurin (ka 3,1, sd 1,1) ja Suomen yhteiskunnallisten asioiden (ka 3,1, sd 1,0) ymmärtämiseen ja vähiten vaikutusta vieraskielisen kirjallisuuden ja opiskelumateriaalin käyttöön opiskelussa (ka 3,0, sd 1,1). (Taulukko 5.)

TAULUKKO 5. Hoitotyön opiskelijoiden (n = 84) kognitiivinen kehittyminen.

Väittämä	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	Ka	Sd	n
kielitaito	-	9,6	26,5	36,1	27,7	3,8	1,0	83
motivaatio opiskella vieraita kieliä	2,4	13,3	20,5	39,8	24,1	3,7	1,1	83
kommunikaatiotaidot	1,2	7,3	37,8	37,8	15,9	3,6	0,9	82
non-verbaalit viestintätaidot	2,4	15,7	31,3	26,5	24,1	3,5	1,0	83
vuorovaikutustaidot	1,2	16,9	36,1	33,7	12,1	3,4	0,9	83
kiinnostus seurata maailman tapahtumia	3,6	18,1	32,5	31,3	14,5	3,3	1,1	83
käsitykset maailman tapahtumista	4,9	17,3	39,5	30,9	7,4	3,2	1,0	81
oman oppimisen tiedostaminen ja kehittyminen	2,4	20,5	43,4	25,3	8,4	3,2	0,9	83
Suomen kulttuurin ymmärrys	8,4	15,7	38,6	28,9	8,4	3,1	1,1	83
Suomen yhteiskunnallisten asioiden ymmärrys	6,1	19,5	37,8	29,3	7,3	3,1	1,0	82
vieraskielisen kirjallisuuden ja opiskelumateriaalin käyttö	9,6	19,2	37,4	24,1	9,6	3,0	1,1	83

(Väittämien asteikko: 1 = ei lainkaan vaikutusta, 5 = erittäin paljon vaikutusta)

Kahdessakymmenessäyhdeksässä avoimen kysymyksen vastauksessa mainittiin kansainvälisellä opiskelulla olleen erityisesti vaikutusta kielitaidon ja kommunikaatiotaitojen kehittymiseen. Vastausten mukaan siis 27 % hoitotyön opiskelijoista (n = 78) piti kielitaidon kehittymistä kolmen heille kansainvälisessä opiskelussa vaikuttavimman asian joukossa. Lisäksi vastaajat toivat esiin, että tietämys erilaisista yhteiskuntajärjestelmistä lisääntyi kansainvälisen opiskelun myötä.

Oman kielitaidon kehittyminen ja sillä pärjääminen elekieltä käyttäen vieraassa ympäristössä (v 75)

Kielitaitokin koheni huomattavasti ja nykyään on helpompi kommunikoida vieraalla kielellä (v 64)

Alan sanastoa tarttuu paremmin päähän, kun kieltä joutuu käyttämään käytännössä
(v 76)

7.7 Hoitotyön opiskelijoiden kansainvälisessä opiskelussaan kohtaamat ongelmat

Vaihdon suunnittelussa ja järjestämisessä 31 % vastaajista (ka 3,0, sd 1,2) kohtasi paljon tai erittäin paljon ongelmia. Oppilaitoksestaan saamassaan tuen, ohjauksen ja ennakkotiedon riittävydessä ennen lähtöä 30 % opiskelijoista oli kohdannut paljon tai erittäin paljon ongelmia (ka 2,9, sd 1,3). Yhteensä kolmasosa opiskelijoista siis kohtasi paljon tai erittäin paljon ongelmia liittyen kansainväliseen opiskeluun ennen lähtöään. Myös oppilaitoksen ja vaihtokohteen välisessä yhteydenpidossa koettiin jonkin verran ongelmia (ka 2,8, sd 1,2). (Taulukko 6.)

Vaihtokohteessa saatuun vastaanottoon oltiin suhteellisen tyytyväisiä. Opiskelijoista 54 % ei kohdannut lainkaan tai oli kohdannut vähän ongelmia (ka 2,5, sd 1,3). Kohdemaassa kohdattiin jonkin verran ongelmia kielitaidossa (ka 2,9, sd 1,3). Sopetumista vieraaseen kulttuuriin ei koettu kovin ongelmallisena (ka 2,4, sd 1,0). (Taulukko 6.)

Kansainvälisessä opiskelussa kohdattiin eniten ongelmia käytännön harjoittelun liittyen. Käytännön harjoittelun toteutuminen (ka 2,8, sd 1,2) ja erityisesti käytännön harjoittelun ohjaus (ka 3,2, sd 1,3) koettiin ongelmallisena. 47 % vastaajista oli kohdannut paljon tai erittäin paljon ongelmia käytännön harjoittelun ohjaukseen liittyen kansainvälisen opiskelunsa aikana. (Taulukko 6.)

Kansainvälisen opiskelun hyödyntämisessä kotimaan opinnoissa ei kohdattu juurikaan ongelmia. 61 % vastaajista ei kohdannut lainkaan tai kohtasi vähän ongelmia tällä osa-alueella (ka 2,0, sd 1,6). Teoriaopetukseen ja kirjallisiin töihin (ka 2,4, sd 1,1) sekä asetettujen opiskelutavoitteiden saavuttamiseen (ka 2,5, sd 1,1) ei oltu niin tyytyväisiä. Tyytyväisimpiä oltiin kansainvälisen opiskelun keston, jossa kohdattiin vähiten ongelmia (ka 1,5, sd 0,8) (taulukko 6). Keskimääräinen kansainvälisen opiskelun kesto oli tähän tutkimukseen osallistuneilla kolme kuukautta.

TAULUKKO 6. Kansainvälisessä opiskelussa kohdatut ongelmat.

Väittäjä	1	2	3	4	5	Ka	Sd	n
	%	%	%	%	%			
käytännön harjoittelun ohjaus	14,5	15,7	22,9	25,3	21,7	3,2	1,3	83
vaihdon suunnittelu ja järjestely	14,6	20,7	32,9	18,3	13,4	3,0	1,2	82
oppilaitoksesta saatu tuki, ohjaus ja ennakkotiedon riittävyys	14,6	28,1	26,8	17,1	13,4	2,9	1,3	82
kielitaito kohdemaassa	13,3	30,1	20,5	22,9	13,3	2,9	1,3	83
oppilaitoksen ja vaihtokohteen välinen yhteydenpito	16,9	21,7	32,5	20,5	8,4	2,8	1,2	83
käytännön harjoittelun toteutus	15,9	23,2	31,7	19,5	9,8	2,8	1,2	82
vaihtokohteessa saatu vastaanotto	28,9	25,3	20,5	14,5	10,8	2,5	1,3	82
asetettujen opiskelutavoitteiden saavuttaminen	19,5	34,1	23,2	19,5	3,7	2,5	1,1	82
sopeutuminen vieraaseen kulttuuriin	19,3	38,6	31,3	7,2	3,6	2,4	1,0	83
teoriaopetus ja kirjalliset työt	25,3	32,9	25,3	11,4	5,1	2,4	1,1	79
kansainvälisen opiskelun hyödyntäminen kotimaan opinnoissa	45,8	25,3	15,6	9,6	3,6	2,0	1,6	83
kansainvälisen opiskelun kesto	68,3	22,0	6,1	2,4	1,2	1,5	0,8	82

(Väittämien asteikko: 1 = en lainkaan 5 = erittäin paljon)

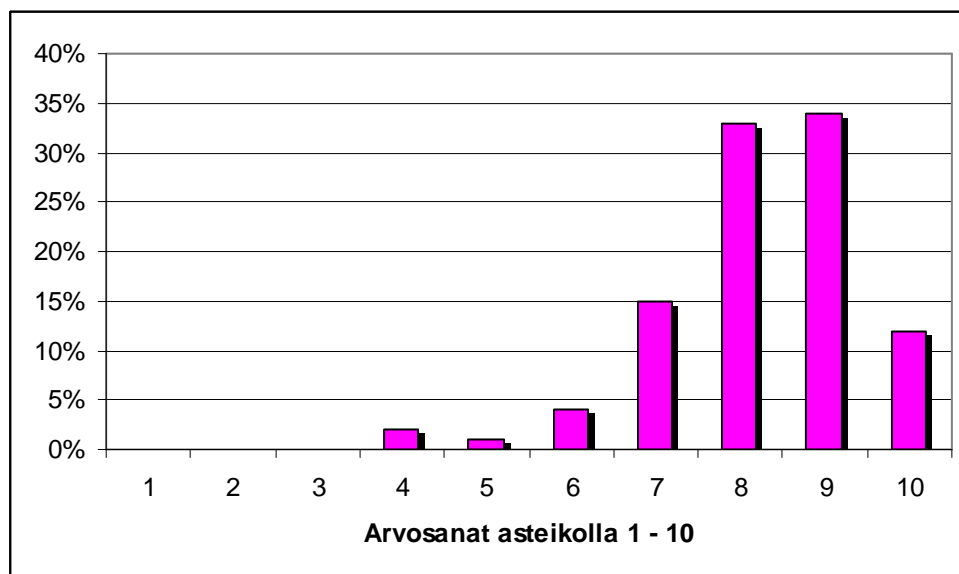
Kyselylomakkeen avoimessa kysymyksessä ei pyydetty tuomaan esiin kansainvälisessä opiskelussa kohdattuja ongelmia, mutta silti osa vastaajista oli kuitenkin tuonut myös niitä esiin kirjoittamalla avoimen kysymyksen vastausosaan.

Kohdemaassa ei mielestäni oikein ollut valmistauduttu tuloomme. Kenelläkään ei ollut aikaa ohjata meitä... tuntui että kukaan ei oikein ottanut vastuuta siitä, mitä me teemme tai mitä meille näytetään sairaalassa (v 56)

Harjoittelun toteutuminen ja siihen liittyvät kaikki käytännön seikat olivat huonosti tai tosi huonosti järjestetty (v 81)

7.8 Yhteenveto hoitotyön opiskelijoiden kansainvälisestä opiskelusta

Kyselylomakkeessa vastaajia pyydettiin arvioimaan asteikolla (1 = en lainkaan 5 = erittäin paljon) suosittelivatko he muille opiskelijoille kansainväliseen opiskelijavaihtoon lähtemistä. Vastausten keskiarvo oli 4,7 ja keskihajonta 0,7. Tuloksista ilmeni, että 82 % vastaajista suosittelee kansainvälistä opiskelua erittäin paljon ja yhteensä 94 % suosittelee paljon tai erittäin paljon vaihtoon lähtemistä. Lopuksi vastaajia pyydettiin arvioimaan kansainvälisen opiskelun onnistumista asteikolla 1 – 10 (kuvio 3). 78 % vastaajista arvioi kansainvälisen opiskelun onnistumisen numeroilla 8 – 10 (ka 8,2, sd 1,2).

KUVIO 3. Hoitotyön opiskelijoiden (n = 84) antamat arvosanat kansainvälisen opiskelun onnistumisesta asteikolla 1–10.

Aineistosta muodostettiin deduktiivisesti tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja tutkimusongelmiin perustuen neljä summamuuttujaa liittyen kansainvälisen opiskelun vaikutuksiin ja kaksi summamuuttujaa liittyen kansainvälisessä opiskelussa kohdattuihin ongelmiin. Muodostetut summamuuttujat nimettiin, ammatti (väittämät 11–19, 43–45), persoona (väittämät 20–26), kulttuuri (väittämät 27–31), kognitiivi

(väittämät 32–42) sekä ongelma (väittämät 46–57) ja harjoittelussa kohdatut ongelmat (väittämät 52–53). Tulosten perusteella eniten vaikutusta kansainvälisellä opiskelulla vastaajat arvioivat olevan persoonalliseen kehittymiseen (ka 3,9, sd 0,6) ja kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen (ka 3,9, sd 0,6), hieman vähemmän vaikutusta arvioitiin olevan kognitiiviseen kehittymiseen (ka 3,4, sd 0,7) ja ammatilliseen kehittymiseen (ka 3,3, sd 0,6). (Taulukko 7.) Tutkimukseen osallistuneet hoitotyön opiskelijat (n = 84) arvioivat kansainvälisen opiskelun siis vaikuttaneen heidän kehittymiseensä paljon kaikilla osa-alueilla.

TAULUKKO 7. Kansainvälisen opiskelun vaikutus hoitotyön opiskelijoiden (n =84) ammatilliseen, persoonalliseen, kulttuurisen asiantuntijuuden sekä kognitiiviseen kehittymiseen. (summamuuttujien keskiarvot)

Summamuuttuja	Ka	Sd	Min	Max
Ammatti	3,33	0,63	2,0	4,8
Persoona	3,89	0,61	2,3	5,0
Kulttuuri	3,87	0,64	1,8	5,0
Kognitiivi	3,37	0,67	1,7	4,8

Kokonaisuudessaan kansainvälisessä opiskelussa kohdattiin suurimman osan vastaajista mukaan vähän tai jonkin verran ongelmia. Kohdatuista ongelmista muodostetun summamuuttujan keskiarvoksi tuli 2,6 (sd 0,7). Käytännön harjoittelun toteutumisessa ja käytännön harjoittelun ohjauksessa kansainvälisen opiskelun aikana kohdatuista ongelmista päädyttiin vielä muodostamaan summamuuttuja, joka mahdollistaisi monipuolisemman tilastollisten menetelmien käytön. Summamuuttuja nimettiin harjoittelussa kohdatut ongelmat -nimellä ja sen keskiarvoksi muodostui 3,0 (sd 1,0).

Aineistosta etsittiin tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä summamuuttujien ja taustamuuttujien välillä epäparametrisellä varianssianalyysillä. Tilastollisen testauksen (SAS 4.0) mukaan, vastaajien sukupuolella, koulutuksen suuntaumisvaihtoehdolla ja kansainvälisen opiskelun kohdemaalla ei ole tilastollisesti merkitsevää yhteyttä ammatilliseen, persoonalliseen, kognitiiviseen ja kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen eikä kohdattuihin ongelmiin. Fisherin exact p-testin mukaan

kansainvälisen opiskelun kohdemaan maanosalla ei ollut tilastollisesti merkitsevää yhteyttä arvioon kansainvälisen opiskelun onnistumisesta. Kielitaidolla ennen lähtöä ei ollut tilastollisesti merkitsevää yhteyttä kielitaidon kehittymiseen.

Tuloksista ilmeni, että harjoittelussa kohdattujen ongelmien ja kansainvälisen opiskelun vaikutuksella persoonalliseen kehittymiseen välillä oli tilastollisesti merkitsevä yhteys (Kruskal-Wallis testi $p = 0,02$) myös (Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroin $p = 0,04$) osoitti riippuvuutta näiden kahden välillä. Tilastoanalyysin mukaan siis, mikäli vastaajat olivat kohdanneet harjoittelussa oli paljon ongelmia olisi persoonallisen kehittymisen alueella havaittavissa enemmän vaikutusta.

Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että jos vastaajat olivat arvioineet kohdanneensa paljon ongelmia käytännön harjoittelussaan kansainvälisen opiskelun aikana, he olivat kohdanneet myös kansainvälisessä opiskelussa kokonaisuutena paljon ongelmia (Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroin voimakas positiivinen riippuvuus $p = < 0,0001$). Tuloksista ilmeni myös, että mitä parempi kokonaisarvio kansainvälisestä opiskelusta annettiin, sitä vähemmän ongelmia kokonaisuudessaan kohdattiin kansainvälisen opiskelun aikana (Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroin testillä negatiivinen riippuvuus $p = 0,002$). Tulokset osoittivat, että ennen lähtöä kielitaidokseen hyvän arvioineet opiskelijat kohtasivat vähemmän ongelmia kielitaidossaan kansainvälisen opiskelun aikana (Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroin voimakas negatiivinen riippuvuus $p = < 0,0001$).

8 POHDINTA

8.1 Tutkimustulosten tarkastelu

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää kansainvälisen opiskelun vaikutusta hoitotyön opiskelijan ammatilliseen, persoonalliseen, kognitiiviseen kehittymiseen sekä kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen opiskelijoiden itsearvioimana. Tarkoitus oli myös selvittää, mitä ongelmia kansainväliseen opiskeluun liittyy opiskelijan näkökulmasta. Tutkimuksen tuloksissa ilmeni, että hoitotyön opiskelijat arvioivat kansainvälisellä opiskelulla olleen paljon vaikutusta ammatillisessa, persoonallisessa ja kognitiivisessa kehittämisessä sekä kulttuurisen asiantuntijuuden kehittämisessä. (summamuuttujien keskiarvot 3,3 – 3,9) (taulukko 7). Kansainvälisessä opiskelussa ei juurikaan kohdattu ongelmia (summamuuttujan keskiarvo 2,6). Tulokset ovat samansuuntaisia aiempien hoitotyön opiskelijoiden kansainvälisestä opiskelusta tehtyjen tutkimusten kanssa (mm. Thompson ym. 2000, Koskinen & Tossavainen 2004, Ruddock & Turner 2007).

Kansainvälisellä opiskelulla on paljon vaikutusta hoitotyön opiskelijoiden urasuunnitelmiin erityisesti mahdollisuuteen työskennellä ulkomailla valmistumisen jälkeen. Lisääntynyt tietämys hoitotyöstä ja terveydenhuollosta muista maista, sekä itseluottamuksen ja kielitaidon lisääntyminen madaltavat kynnyksiä lähteä ulkomaille. Myös Zorn (1996), Thompson ym. (2000) sekä Dedee ja Stewart (2003) ovat saaneet tutkimuksissaan samanlaisia tuloksia.

Kansainvälisellä opiskelulla oli tulosten perusteella huomattavaa vaikutusta opiskelijoiden persoonalliseen kehittymiseen. Kansainvälisen opiskelun vaikutus itsetuntemukseen sai kyselyn kaikista yksittäisistä kehitymistä arvioivista väittämistä korkeimman keskiarvon (ka 4,2, sd 0,8) (taulukko 3). Lisäksi kansainvälisen opiskelun vaikutus hoitotyön opiskelijoiden itsenäisyyteen, stressinsietokykyyn ja itseluottamukseen sekä henkilökohtaisen arvomaailmaan oli merkittävää. Tästä persoonallisesta kehittämisestä on hyötyä sekä ammatillisen että henkilökohtaisen elämän alueella. Hoitotyössä oma persoona on yksi tärkeä työväline. Aineistoa analysoitaessa tuli esiin positiivinen riippuvuus (Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroin $p = 0,04$) ja tilastollisesti merkitsevä yhteys (Kruskal-Wallis testi $p = 0,02$)

kansainvälisen opiskelun aikana harjoittelussa kohdattujen ongelmien ja persoonallisen kehittymisen välillä. Tästä voidaan olettaa varovaisesti, että kansainvälisen opiskelun aikana kohdatut vaikeudet kasvattavat henkisesti. Myös avoimen kysymyksen vastauksissa ilmeni samanlaisia tuloksia. Aikaisemmasta tutkimuksesta ei löydy vastaavanlaisia tilastollisesti merkitseviä tuloksia, mutta Ruddockin ja Turnerin (2007) laadullisessa tutkimuksessa tuli esiin, että kansainvälisessä opiskelussa kohdatut vaikeudet ja niiden voittaminen lisäsivät sekä persoonallista kehitystä että kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymistä.

Kulttuurisen asiantuntijuuden kehittyminen kansainvälisen opiskelukokemuksen seurauksena ilmeni selvästi tutkimuksen tuloksista, tämä on merkittävimpiä kansainvälisessä opiskelussa saavutettuja hyötyjä, koska sen kehittymismahdollisuudet kotimaassa ovat vähäisemmät. Lukuisat aikaisemmat tutkimukset (Scholes & Moore 2000, Koskinen & Tossavainen 2004, Greatrex-White 2007, Ruddock & Turner 2007) tukevat tätä tulosta. Kulttuurisen asiantuntijuuden lisääntyminen vaikuttaa kansainvälistä opiskelua suorittaneiden hoitotyöhön Suomessakin heidän kohdatessaan potilaita ja asiakkaita muista kulttuuritaustoista. Evansonin ja Zustin (2006) tutkimuksen mukaan sairaanhoitajien (n = 6) mielestä heidän hoitotyön opiskelunsa aikainen kansainvälinen opiskelukokemus näkyi heidän hoitotyön käytännössään parempina monikulttuurisen hoitotyön valmiuksina ja kulttuurisena herkkyytenä tutkimuksen toteuttamisajankohtana eli kaksi vuotta valmistumisen jälkeen.

Aikaisemmassa tutkimuksessa (Thompson ym. 2000) kehitysmaissa kansainvälisen opiskelun suorittaneet hoitotyön opiskelijat kehittivät kulttuurisessa asiantuntijuudessa ja persoonallisen kehittymisen alalla enemmän kuin länsimaissa olleet opiskelijat. Tässä tutkimuksessa ei löytynyt tilastollisesti merkitsevää yhteyttä tukemaan tätä yhteyttä. Tämä voi johtua aineiston pienuudesta, koska avoimen kysymyksen vastauksissa kehitysmaissa opiskelleet toivat esiin kulttuuriseen asiantuntijuuteen, arvomaailman muuttumiseen ja suvaitsevaisuuteen liittyviä asioita enemmän esiin.

Kognitiivisen kehittymisen alalla suurin vaikutus kansainvälisellä opiskelulla oli kielitaidon kehittymiseen (ka 3,8). Myös aikaisemmissa tutkimuksissa (mm. Koskinen & Tossavainen 2004) tuli esiin kielitaidon parantuminen kansainvälisen opiskelun vaikutuksesta. Kielitaidolla ennen lähtöä ja kielitaidossa kohdattujen ongelmien välillä

oli voimakas negatiivinen riippuvuus (Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroin, $p = < 0.0001$). Eli jos vastaajalla oli mielestään hyvä kielitaito ennen lähtöä, niin kielitaidon kanssa koettiin vähän ongelmia kansainvälisen opiskelun aikana. Vastaajista 42 % oli arvioinut kielitaitonsa olevan hyvän ennen lähtöä. Kielitaidolla ennen lähtöä ei ollut tilastollisesti merkitsevää yhteyttä kielitaidon kehittymiseen eli esimerkiksi kielitaitonsa heikommaksi arvioineet eivät mielestään kehittyneet kielitaidossa enemmän kuin hyvän kielitaidon omaavat.

Kielitaitoon liittyvien ongelmien ja kielitaidon kehittymiseen liittyvissä tuloksissa on huomioitava, että kansainvälisen opiskelun kohdemaita ($n = 27$) ja siten niissä käytettäviä kieliä oli lukuisia erilaisia. Huomattavaa on, että kansainvälisen opiskelun seurauksena motivaatio opiskella vieraita kieliä lisääntyi. Myös vieraskielisen kirjallisuuden ja opiskelumateriaalin käyttöön kansainvälisellä opiskelulla arvioitiin olevan jonkin verran vaikutusta. Em. asioista on pitkäaikaista hyötyä sekä ammatillisen että henkilökohtaisen elämän alueella.

Eniten ongelmia kansainvälisessä opiskelussa kohdattiin käytännön harjoitteluun liittyen. Samansuuntaisia tuloksia on saatu myös Koskisen ja Tossavaisen (2003a, 2003b) sekä Grantin ja McKennan (2003) tutkimuksissa. Käytännön harjoitteluun liittyvät ongelmat ovat yleisiä hoitotyön opiskelussa, kansainvälisessä opiskelussa ne vielä korostuvat, kielimuurin ja vieraan hoitokulttuurin ja -käytänteiden takia. Aikaisemmassa tutkimuksessa (Koskinen & Tossavainen 2003b) tuli esiin, että hyvä ohjaussuhde harjoittelussa on erityisen tärkeää kansainvälisen opiskelun aikana. Harjoittelussa kohdattujen ongelmien ja kaikkien kansainvälisessä opiskelussa kohdattujen ongelmien välillä Spearmanin järjestyskorrelaatiokertoimessa tuli esiin voimakas positiivinen riippuvuus ($p = < 0.0001$). Tulkintana voisi esittää, jos harjoittelussa oli kohdattu ongelmia, niin muillakin alueilla kansainvälisessä opiskelussa oli kohdattu ongelmia.

Tämän tutkimuksen perusteella kaiken kaikkiaan ongelmia kansainvälisessä opiskelussa kohdattiin kuitenkin suhteellisen vähän (summamuuttujan keskiarvo 2,6). Vastaajista 46 % ei kohdannut lainkaan ongelmia kansainvälisen opiskelun hyödyntämisessä kotimaan opinnoissa, tämä tulos on poikkeava aikaisemmista tutkimuksista (Noponen 1997, Säleniemi 2000, Koskinen & Tossavainen 2004) ja kertoo

ammattikorkeakoulujen nykyisin suhtautuvan positiivisesti kansainväliseen opiskeluun osana muita opintoja.

Kokonaisuutena kansainväliseen opiskeluun oltiin erittäin tyytyväisiä. Asteikolla 1–10 kansainvälisen opiskelun onnistumista arvioituna keskiarvoksi muodostui 8,2 ja peräti 82 % vastaajista suosittelee muille opiskelijoille kansainväliseen opiskelijavaihtoon lähtemistä erittäin paljon. Kansainvälisen Erasmus Student Network Survey - tutkimuksen (2006) mukaan kaikista Erasmus vaihto-opiskelijoista 98 % suosittelee muille opiskelijoille kansainväliseen opiskeluun lähtemistä.

Kansainvälisen opiskelun hyödyllisyyttä hoitotyön opiskelussa yleisemmin tarkasteltaessa voidaan todeta, että siitä on hyötyä opiskelijoiden koko myöhemmälle työuralle. Garamin (2005) tutkimuksen mukaan työnantajat pitävät kansainvälisistä valmiuksista tärkeimpänä kykyä tulla toimeen eri kulttuuritaustoista tulevien ihmisten kanssa. Sitä pidettiin jopa hieman kielitaitoakin tärkeämpänä. Kykyä tulla toimeen eri kulttuuritaustoista tulevien ihmisten kanssa arvostettiin eniten kuntasektorin toimipaikoissa. Kuntasektorin toimipaikoissa työntekijät joutuvat kohtaamaan monikulttuuristuvan asiakaskunnan, jolloin kyky toimia eri kulttuureista tulevien henkilöiden kanssa korostuu. Sosiaali- ja terveystieteiden työnantajista peräti kolmasosa piti valmiutta hyvin tärkeänä niissä tehtävissä, joihin korkeakoulusta vastavalmistuneita rekrytoidaan. Työnantajat tarkastelevat opiskeluaikaista kansainvälistä kokemusta ja sen hyödynnettävyyttä kolmesta eri näkökulmasta: työhön liittyvän alakohtaisen osaamisen näkökulmasta, ihmisenä kasvamisen näkökulmasta sekä kansainvälistymisen näkökulmasta. Lähes puolet työnantajista ottaa kansainvälisen kokemuksen huomioon rekrytoinnissa.

8.2 Tutkimuksen luotettavuus

Kyselytutkimuksen luotettavuutta pidetään usein suoraan verrannollisena kyselylomakkeen eli mittarin luotettavuuteen. Luotettavuuden arvioinnissa käytettäviä käsitteitä ovat kyselylomakkeen validiteetti ja reliabiliteetti. Validiteetilla tarkoitetaan mittarin kykyä mitata täsmälleen sitä, mihin tutkimusongelmissa haetaan vastausta. Reliabiliteetti tarkoittaa mittarin kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Tutkimuksen

mittarin reliabiliteettia arvioidaan mittarin sisäisenä johdonmukaisuutena. (Burns & Grove 2001, Polit & Beck 2004, Parahoo 2006.)

Mittarin sisältövalideetti tarkoittaa tutkimuksessa käytetyn käsitteen onnistunutta operationalisointia mitattavaan muotoon. Kyselytutkimuksessa on oleellista tietää, mittaavatko käytetyt muuttujat tutkittavaa asiaa. (Burns & Grove 2001, Polit & Beck 2004.) Tässä tutkimuksessa käytetyt käsitteet ammatillinen, persoonallinen, kognitiivinen ja kulttuurisen asiantuntijuuden kehittyminen sekä kansainvälisessä opiskelussa kohdatut ongelmat ovat moniulotteisia ja abstrakteja käsitteitä, joiden operationalisoinnissa käytettiin lähtökohtana kirjallisuuskatsaukseen perustuvaa tietoa kansainvälisen opiskelun vaikutuksista hoitotyön opiskelussa. Sisältövalideettia voidaan arvioida myös käyttäen näennäisvalideettia. Tämä tarkoittaa tutkijan ja asiantuntijoiden arvioita mittarin kyvystä mitata tutkittavaa ilmiötä (Burns & Grove 2001, Polit & Beck 2004). Kyselylomaketta arvioivat hoitotieteen maisteriopiskelijat ja tutkimuksen ohjaaja. Mittarin rakennevalideetti ilmaisee, missä laajuudessa mittari mittaa tarkasteltavaa teoreettista käsitettä. Avoimen kysymyksen vastaukset tukivat mittarin luotettavuutta, koska niissä esiin tuodut asiat olivat hyvin samansuuntaisia kuin mittarin väittämät. Toisaalta kyselylomakkeeseen vastaaminen ennen avoimeen kysymykseen vastaamista saattoi johdatella heidän ajatuksiaan.

Kyselylomake esitettiin samanlaisilla vastaajilla kuin varsinainen aineistonkeruukin suoritettiin. Tämä on tärkeää kyselylomakkeen luotettavuuden arvioinnissa, koska tutkija oli itse laatinut kyselyn ja sitä käytettiin ensimmäistä kertaa (Burns & Grove 2001, Polit & Beck 2004). Esitestauksessa lähetettiin kymmenen ($N = 10$) kyselylomaketta kohderyhmään kuuluville hoitotyön opiskelijoille. Lomakkeista palautui neljä ($n = 4$). Esitestauksen vastauksien ja vastaajilta saadun positiivisen palautteen ja kommenttien perusteella lomakkeeseen ei tehty muutoksia.

Kyselylomakkeen reliabiliteettia voidaan tarkastella Cronbachin alfa -kertoimen avulla. Cronbachin alfa -kerroin arvioi kyselylomakkeen sisäistä johdonmukaisuutta tilastollisella menetelmällä ja sen arvo 1,0 tarkoittaa sitä, että kyselylomake on täysin johdonmukainen, lomaketta pidetään usein luotettavana, kun kertoimen arvo on yli 0,7. (Burns & Grove 2001). Tässä tutkimuksessa summamuuttujien reliabiliteettia eli kyselylomakkeen sisäistä johdonmukaisuutta tarkasteltiin laskemalla viidelle

summamuuttujalle Cronbachin alfa kertoimet ja tutkimalla, miten yksittäiset väittämät sopivat mittariin eli paraneeko Cronbachin alfa -kerroin, jos väittämä jätetään pois. Summamuuttujien alfa -kertoimet olivat 0,788 – 0,871 (taulukko 8). Yksittäisiä väittämiä tarkasteltaessa havaittiin, että jos kulttuuri –summamuuttujasta olisi poistettu väittämä 27 (tietoisuus omasta kulttuuritaustasta) olisi kerroin parantunut 0,816, mutta koska kerroin oli jo 0,788 eli suurta parannusta ei olisi syntynyt ja tutkimuksen tulokset tukivat väittämän tarpeellisuutta, ei sen poistaminen mittarin jatkokäytössäkään olisi aiheellista. Muissa summamuuttujissa Cronbachin alfa -kerroin ei olisi parantunut yksittäisiä väittämiä pois jättämällä. Harjoittelussa kohdatut ongelmat -summamuuttujasta ei laskettu Cronbachin alfa -kerrointa, koska se oli muodostettu vain kahdesta väittäimestä.

TAULUKKO 8. Summamuuttujien Cronbachin alfa -kertoimet

Summamuuttuja	Cronbachin alfa -kerroin
Ammatti	0,837
Persoona	0,823
Kulttuuri	0,788
Kognitiivi	0,871
Ongelma	0,826

Tutkimuksen ulkoisen validiteetin arvioinnissa voidaan käyttää vastausprosentin tarkastelua. Verkkokyselyssä on kiinnitettävä erityistä huomiota otoksen edustavuuden varmistamiseen. Verkkokyselyissä, kuten postikyselyissäkin vastausprosentit saattavat jäädä alhaisiksi. (Burns & Grove 2001, Heikkilä ym. 2008.) Tässä tutkimuksessa otoksen edustavuus ja vastausprosentti ovat ongelmallinen kohta, koska todellista vastausprosenttia ei edes voida laskea. Joissakin ammattikorkeakouluissa ei suostuttu luovuttamaan opiskelijoiden sähköpostiosoitteita tutkijan käyttöön. Tällöin tutkija lähetti kyselylomakkeen ammattikorkeakoulun yhteyshenkilölle, joka lähetti sen eteenpäin opiskelijoille ja joissain tapauksessa kohderyhmään kuulumattomille esimerkiksi ryhmäkirjeenä kaikille koulun opiskelijoille. Tämän vuoksi tarkan vastausprosentin laskeminen ei ole mahdollista ja johtuu osaksi verkkokyselynä

toteutettavan kyselyn luonteesta, jossa tutkimuskontrollin ylläpitäminen voi vaikeutua. Tutkija lähetti itse kyselylomakkeen 112:n tutkimuksen kohderyhmään kuuluvien opiskelijoiden sähköpostiin ja vastauksia tätä kautta kyselyyn tuli 53. Tällöin vastausprosentti on 47 %. Katoa pyrittiin vähentämään lähettämällä yksi muistutusviesti opiskelijoiden sähköpostiosoitteisiin. Vastausprosentin jäädessä alle 50 % tutkimusjoukon edustavuus kärsii. (Burns & Grove 2001.) Sähköisesti tehtyjen kyselyjen määrä on nousussa, mutta niiden katoon vaikuttavista tekijöistä ei ole juurikaan tietoa. Tutkimuksen lopulliseksi otoskooksi muodostui (n = 84), joka survey-tyyppisissä tutkimuksissa katsotaan pieneksi eli se osaltaan heikentää tutkimuksen tulosten luotettavuutta ja yleistettävyyttä.

Tutkimusten mittaustulosten luotettavuutta heikentävät tietojen käsittelyssä ja tallentamisessa tapahtuvat virheet (Burns & Grove 2001, Heikkilä ym. 2008). Verkkokyselyissä käytettävä tulosten ohjelmoitu, automaattinen tietojen tallennus varmistaa tutkimusaineiston virheettömyyden. Tutkielmassa opiskelijoiden vastaukset tallentuivat suoraan Webropol® palvelimelle, joten erillistä tietojen tallennusvaihetta ei tarvittu.

8.3 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuseettisiä kysymyksiä voidaan jäsentää käsittelemällä tutkimuksen aiheen valintaa ja ongelmanasettelua, tutkijan ja tutkittavan suhdetta, aineistonkeruuta, tutkimusaineiston analyysin luotettavuuden arviointia ja tulosten julkistamiseen liittyviä kysymyksiä (Vehviläinen-Julkunen 1997). Tähän tutkimukseen ei liittynyt eettisiä ongelmia. Tutkimuksen aihe ei ole arkaluonteinen. Tutkimuksessa on noudatettu tutkimuseettisen neuvottelukunnan määrittelemää hyvää tieteellistä käytäntöä (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2002). Tutkimus on pyritty suunnittelemaan, toteuttamaan ja raportoimaan tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten edellyttämällä tavalla.

Tutkimusluvut saatiin kunkin tutkimukseen osallistuneen ammattikorkeakoulun käytäntöjen mukaisesti. Tutkija ei ollut suorassa yhteydessä tutkittaviin. Kohderyhmään kuuluville hoitotyön opiskelijoille sähköpostitse lähetetyssä kyselylomakkeen saatekirjeessä (liite 3) kerrottiin tutkimuksesta ja siihen osallistumisen

vapaaehtoisuudesta. Saatekirjeessä mainittiin, että vastaaminen kyselyyn katsotaan tietoiseksi suostumukseksi tutkimukseen osallistumiseen. Kyselyyn vastaaminen tapahtui anonymisti, eikä lomakkeessa kysytty vastaajaan opiskelupaikkaa. Raportoinnissa käytettävien suorien lainausten kohdalla vastaajat pysyivät myös tunnistamattomina. Saatekirjeessä oli tutkijan yhteystiedot, jotta vastaajat voivat halutessaan ottaa yhteyttä tutkijaan, kuten jotkut vastaajat tekivätkin. Vastaajien tutkijalle lähettämässä sähköposteissa, haluttiin tuoda esiin vielä lisäselvityksiä ja kokemuksia kansainvälisestä opiskelusta tutkijan käyttöön. Niiden perusteella ei voida arvioida kyselyn aiheuttaneen negatiivisia tunteita vastaajissa.

Tutkijan käytössä olleet opiskelijoiden sähköpostiosoitteet hävitettiin asianmukaisesti käytön jälkeen. Tutkimuksen aineisto oli vain tutkijan käytössä. Webropol® -palvelussa tutkimuksen aineisto oli suojatussa yhteydessä ja vain tutkijan kirjautumistietojen kautta luettavissa. Raportoinnin jälkeen tutkimus poistettiin Webropol® -palvelusta ja kirjallinen aineisto hävitettiin asianmukaisesti.

8.4 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet

Tutkimuksen merkitys on yhteydessä sen tuottaman tiedon merkityksellisyyteen. Merkityksellisyys ei ole kuitenkaan kahtiajakautunut ominaisuus, sillä tutkimukset edistävät tiedonmäärää eri tasoilla. Yleistettävyyden laajentaa tutkimustulosten johtopäätökset tutkimuksen kohdejoukosta isompaan populaatioon tai tutkitusta tilanteesta isompaan tilanteeseen. (Burns & Grove 2001.) Tämän tutkimuksen tuottamaa tietoa voidaan pitää merkityksellisenä siinä mielessä, että se lisää tietoa aiheesta, josta ei ollut juurikaan suomalaista tutkimusta.

Johtopäätöksenä voidaan esittää, että tutkimuksen tulokset osoittavat kansainvälisen puoltavan paikkaansa hoitotyön opiskelun yhteydessä ja siihen ammattikorkeakouluissa tehtyjen panostusten ja kehitystyön kannattavan. Kansainvälinen opiskelu ulkomailla kehittää merkittäväällä tavalla hoitotyössä tarvittavia henkilökohtaisia voimavaroja, tiedollisia ja taidollisia valmiuksia sekä asenteita. Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää myös kansainvälisen opiskelun suunnittelussa ja arvioinnissa.

Tutkimuksen tulisi kulminoitua jatkotutkimusehdotuksiin, joihin voi kuulua tutkimuksen toistaminen erilaisella tai laajemmalla otoksella (Burns & Grove 2001). Jatkotutkimuksena tätä tutkimusaihetta voisi tutkia laajemmalla hoitotyön opiskelijoiden otoksella ja käyttää aiheen syventävämpään tutkimukseen laadullisen ja määrällisen aineiston triangulaatiota. Kansainvälisen opiskelun pitkäaikaista vaikutusta voitaisiin selvittää toistamalla tutkimus samalle kohdejoukolla esimerkiksi kahden vuoden kuluttua. Tutkimusta varten laaditun kyselylomakkeen jatkokäyttö edellyttää kuitenkin sen jatkokehittelyä. Kyselylomakkeen väittämät persoonallinen kehittyminen, kulttuurisen asiantuntijuuden kehittyminen ja kognitiivinen kehittyminen osioissa ovat yleisluonteisia, eivätkä spesifisti vain hoitotyön opiskeluun liittyviä. Tämän vuoksi voidaan olettaa, että tutkimus näiltä osin voitaisiin suunnata myös muiden alojen opiskelijoille. Hypoteesina voisi myös olettaa tulosten olevan hyvin samansuuntaiset.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki 2003. Ammattikorkeakoululaki 351/2003.
Saatavana:<http://www.finlex.fi> (luettu 12.3.06)

Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon 2006. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopintopisteet. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24.
Saatavana:http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2006/ammattikorkeakoulusta_terveydenhuoltoon_koulutuksesta_valmistuv?lang=fi (luettu 4.9.06)

Bønløkke M. 2006. Hvad motiverer til udveksling under sygeplejestudiet? Vård i Norden 26 (2), 44–47.

Burnard P. 2005. Issues in helping students from other cultures. Nurse Education Today 25, 176–180.

Burns N & Grove S. 2001. Nursing research, conduct, critique & utilization, 4th edition. Saunders, Philadelphia, Pennsylvania.

Button L, Green B, Tenagnah C, Johansson I & Baker C. 2005. The impact of international placements on nurses' personal and professional lives: literature review. Journal of Advanced Nursing 50 (3), 315–324.

Caffrey R, Neander W, Markle D & Stewart S. 2005. Improving the Cultural Competence of Nursing Students: Results of Integrating Cultural Content in the Curriculum and an International Immersion Experience. Journal of Nursing Education 44 (5), 235–241.

CIMO -verkkosivut 2006. Euroopan unionin opiskelijavaihto-ohjelmat. Luettavana: <http://www.cimo.fi/Resource.phx/cimo/organisaatio.htx> (luettu 9.3.06)

Cummings PH. 1998. A Fourth-Year Elective Practice Experience for Nursing Students and Registered Nurses. Journal of Nursing Education 37 (1), 42–45.

Dedee L & Stewart S. 2003. The Effect of Student Participation in International Study. Journal of Professional Nursing 19 (4), 237–242.

Diakonia AMK -ops: Diakonia ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman opinto-opas 2007–2008. Saatavana: http://www.diak.fi/opas_2005-2006.pdf (luettu 12.4.08)

Duffy M, Farmer S, Ravert P & Huittinen L. 2003. Institutional Issues in the Implementation of an International Student Exchange Program. Journal of Nursing Education 42 (9), 399–405.

Eriksson K, Isola A, Kyngäs H, Leino-Kilpi H, Lindström U, Paavilainen E, Pietilä A-M, Salanterä S, Vehviläinen-Julkunen K & Åstedt-Kurki P. 2007. Hoitotiede. WSOY, Helsinki.

Euroopan Unionin neuvoston selvitys 2001. Koulutusjärjestelmien konkreettisista tulevaisuuden tavoitteista vuoteen 2010.

Saatavana:http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/doc/rep_fut_obj_fi.pdf.
(luettu 20.4.06)

Evanson TA & Zust BL. 2006. "Bittersweet Knowledge": The Long-Term Effects of an International Experience. *Journal of Nursing Education* 45 (10), 412–419.

Exchange students' rights. Results of Erasmus Student Network Survey 2006. Saatavana: [www. http://www.esn.org/survey2006](http://www.esn.org/survey2006) (luettu 12.5.08)

Frisch N. 1990. An International Nursing Student Exchange Program: An Educational Experience that Enhanced Student Cognitive Development. *Journal of Nursing Education* 29 (1), 10–12.

Garam I. 2005. Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus ja työelämä CIMO Publications 1/2005. Helsinki.

Grant E & McKenna L. 2003. International clinical placements for undergraduate students. *Journal of Clinical Nursing* 12, 529–535.

Greatrex-White S. 2007. Uncovering study abroad: Foreignness and its relevance to nurse education and cultural competence. *Nurse Education Today* doi:10.1016/j.nedt.2007.09.005.

Goodman B, Jones R & Macias MS. 2008. An exploratory survey of Spanish and English nursing students' views on studying and working abroad. *Nurse Education Today* 28, 378–384.

Haloburdo E & Thompson MA. 1998. A Comparison of International Learning Experiences for Baccalaureate Nursing Students: Developed and Developing Countries. *Journal of Nursing Education* 37 (1), 13–21.

Heikkilä A, Hupli M & Leino-Kilpi H. 2008. Verkkokysely tutkimusaineiston keruumenetelmänä. *Hoitotiede* 20 (2), 101–110.

Helenius H & Katajisto J. 2005. Tilastomenetelmien soveltamisesimerkkejä SAS® Enterprise Guide:lla. Numos Oy, Espoo.

Heuer L & Bengiamin M. 2001. American nursing students experience shock during a short-term international program. *Journal of Cultural Diversity* 8 (4), 128–135.

Hirsjärvi S, Remes P & Sajavaara P. 1997. Tutki ja kirjoita. Gummerus, Jyväskylä.

Inglis A, Rolls C & Kristy S. 1998. The impact of participation in a study abroad programme on students' conceptual understanding of community health nursing in developing country. *Journal of Advanced Nursing* 28 (4), 911–917.

Ikonen E-R. 2007. Hoitotyöntekijän kulttuurinen kompetenssi. Käsiteanalyttinen tutkimus hybridisellä mallilla. *Hoitotiede* 19 (3), 140–149.

Kivinen P. 2005. Hoitotyön opiskelijoiden oppimiskokemuksia vaihto-opiskelun aikana. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos.

Koistinen P. 2002. Kulttuurien yhteentörmäyksestä sopeutumiseen ja uudenlaiseen ymmärtämiseen. Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden kokemuksia harjoittelujaksoilta virolaisissa hoitokodeissa. Väitöskirja. Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitos. Helsinki.

Kollar S & Ailinger R. 2002. International Clinical Experiences Long-term Impact on Students. *Nurse Educator* 27 (1), 28–32.

Koskinen L & Tossavainen K. 2003a. Relationships with undergraduate nursing exchange students – a tutor perspective. *Journal of Advanced Nursing* 41 (5), 499–508.

Koskinen L & Tossavainen K. 2003b. Characteristics of intercultural mentoring – mentor perspective. *Nurse Education Today* 23, 278–285.

Koskinen L & Tossavainen K. 2004. Study abroad as a process of learning intercultural competence in nursing. *International Journal of Nursing Practice* 10, 111–120.

Korkala S. Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2007. CIMO Publications 1/2008. Helsinki.

Laijärvi H & Kaunonen M. 2005. Summa-asteikot hoitotieteellisessä tutkimuksessa. *Hoitotiede* 17, 89–96.

Laurea AMK -ops: Laurea ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman opinto-opas 2007–2008. Saatavana: http://www.62.200.192.154/opintoopas/index_new.asp?gid=1 (luettu 20.4.08)

Law K & Muir N. 2006. The internationalisation of the nursing curriculum. *Nurse Education in Practice* 6, 149–155.

Lee N-J. 2004. The impact of international experience on student nurses' personal and professional development. *International Nursing Review* 51, 113–122.

Lehtinen M. 1997. Sairaanhoidajaopiskelijoiden käsitys ammatillisesta kehitymisestään ulkomailla opiskelunsa aikana. Pro gradu -tutkielma. Kuopion yliopisto. Hoitotieteen laitos.

Markkula J. 2006. Ammattikorkeakoulu opiskelijan silmin – Opinnot, opintojen ohjaus ja vaikuttamismahdollisuudet. Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs 28/2006.

Nojonen R. 1997. Kansainvälinen harjoittelu hoitotyön ammattikorkeakouluopiskelijoiden kokemana. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos.

Opetusministeriö 2003–2008. Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma vuosille 2003–

2008.Saatavana:<http://www.minedu.fi/opm/koulutus/kehittamistavoitteet.html> (luettu 9.3.06)

Opetusministeriö 2006. Bolognan prosessi. Saatavana: <http://www.minedu.fi/opm/koulutus/yliopistokoulutus/bolognaprosessi.html> (luettu 12.4.06)

Oulun seudun AMK -ops: Oulun seudun ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman opinto-opas 2007–2008. Saatavana: http://www.oamk.fi/opiskelijoille/rakenne/opintoopas/oj_kuvaukset.php?opas=2007-2008 & code=5034 (luettu 24.4.08)

Parahoo K. 2006. Nursing Research Principles, Process and Issues. 2nd edition. Palgrave Macmillan, NY.

Polit DF & Beck CT. 2004. Nursing Research: Principles and methods, 7th edition. Lippincott Williams & Wilkins, Philadelphia.

Pross E. 2005. International nursing students: A phenomenological perspective. Nurse Education Today 25, 627–633.

Ryan D, Markowski K, Ura D & Liu-Chiang CY. 1998. International Nursing Education: Challenges and Strategies for Success. Journal of Professional Nursing 14 (2), 69–77.

Ruddock HC & Turner dS 2007. Developing cultural sensitivity: nursing students' experiences of a study abroad programme. Journal of Advanced Nursing 59 (4), 361–369.

Sandin I, Grahn K & Kronvall E. 2004. Outcomes of Swedish Nursing Students' Field Experiences in a Hospital in Tanzania. Journal of Transcultural Nursing 15 (3), 225–230.

Savonia AMK -ops: Savonia ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman opinto-opas 2006–2007. Saatavana:<http://www.savonia-amk.fi/amk/koulutus/Opinto-opas2006-2007.pdf> (luettu 20.4.07)

Scholes J & Moore D. 2000. Clinical exchange: one model to achieve culturally sensitive care. Nursing Inquiry 7, 61–71.

Shieh C. 2004. International Exchange Program: Findings from Taiwanese Graduate Nursing Students. Journal of Professional Nursing 20 (1), 33–39.

Sirkka KA. 1996. Ulkomailla suoritetun opintojakson vaikutuksia terveydenhuollon opiskelijoiden oppimiseen ja ammatilliseen kasvuun – Reflektiopäiväkirja-analyysi. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2000. Sairaanhoidajan, terveydenhoitajan ja kättilön osaamisvaatimukset terveydenhuollossa. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön monisteita

2000:15. Saatavana: <http://www.stm.fi/Resource.phx/julkt/julk2000/julk2000.htx> (luettu 12.3.2006)

Stadia AMK -ops: Helsingin ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman opinto-opas 2007. Saatavana: <http://www.opinto-opas.stadia.fi/ops.php?c=76> (luettu 12.4.08)

Säleniemi S. 2000. Terveystieteiden alan opiskelijoiden kokemukset koulutuksen antamista valmiuksista ulkomailla tapahtuvalle hoitamaan oppimiselle. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto. Hoitotieteen laitos.

Thompson K, Boore J & Deeny P. 2000. A comparison of international experience for nursing students in developed and developing countries. *International Journal of Nursing Studies* 37 (6), 481–492.

Turun AMK -ops: Turun ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman opinto-opas 2007–2008.

Saatavana:<http://marconi.hallinto.turkuamk.fi/db/opintoo6.nsf/b337df4e6342bb03c22567c100403665/c2256f7b0043840cc22568bf0029e9ce> (luettu 13.4.08)

Turun AMK -verkkosivut 2006. Turun ammattikorkeakoulu. Kansainväliset hankkeet. Luettavana: <http://www.turkuamk.fi/hankkeet> (luettu 10.3.06)

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2002. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen. Edita Prima Oy. Helsinki.

Vehviläinen-Julkunen K. 1997. Hoitotieteellisen tutkimuksen etiikka. Teoksessa Paunonen M & Vehviläinen-Julkunen K. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. WSOY, Juva. 206–214.

Xu Y & Davidhizar R. 2005. Intercultural Communication in Nursing Education: When Asian Students and American Faculty Converge. *Journal of Nursing Education* 44 (5), 209–215.

Zorn CR, Ponick D & Peck S. 1995. An Analysis of the Impact of Participation in an International Study Program on the Cognitive Development of Senior Baccalaureate Nursing Students. *Journal of Nursing Education* 34 (2), 67–70.

Zorn CR. 1996. The Long Term Impact on Nursing Students of Participating in International Education. *Journal of Professional Nursing* 12 (2), 106–110.

LIITE 1

Liitetaulukko 1. Tiedonhaku

TIETOKANNAT	HAKUSANAT	TULOS	KÄYTTÖ
CINAHL	International education and nursing, International nursing student, International exchange and nursing, Study abroad and nursing	134	28
OVID MEDLINE	International education and nursing, International nursing student, International exchange and nursing, Study abroad and nursing	55	8
ERIC	International education and nursing, International nursing student, International exchange and nursing, Study abroad and nursing	14	5
MEDIC	Ulkom(katkaisu) opisk(katkaisu)	9	5

LIITE 2

Liitetaulukko 2. Tutkimuksia hoitotyön opiskelijoiden kansainvälisestä opiskelusta

Tekijä	Tutkimuksen tarkoitus	Aineiston keruutapa ja analyysi	Kohdejoukko	Tulokset
Button ym. 2005 Iso-Britannia	Kriittinen kirjallisuuskatsaus kansainvälisen harjoittelun vaikutuksista hoitotyön opiskelijoiden elämään ja hoitotyön käytäntöön	Aineistohaku vuosilta 1980 – 2003. Hakusanoina kansainvälinen vaihto ja kansainväliset opinnot yhdistettynä hoitotyö, arviointi ja koulutus. Tietokannat: CINAHL, Medline, ERIC, BIDS, British Nursing Index	Kirjallisuuskatsaus N = 43	Tutkimuksiin osallistuneet raportoivat merkittäviä muutoksia henkisessä kasvussa ja saivat uusia näkökulmia hoitotyön käytäntöön. He kiinnittivät kriittisiä huomioita erilaisiin terveydenhuoltojärjestelmiin. He osoittivat lisääntyntä huomiota monikulttuuriselle hoitotyölle ja herkkyyttä kulttuurieroille.
Bøn-løkke 2006 Tanska	Kuvata syitä, jotka motivoivat hoitotyön opiskelijoita lähtemään kansainväliseen opiskeluun	Kyselylomake, jossa kaksi avointa kysymystä. Sisällön analyysi	57 hoitotyön opiskelijaa Tanskasta, Suomesta, Norjasta ja Ruotsista	Yleisimmät syyt kansainväliseen opiskeluun lähtemiselle olivat halu oppia vieraista kulttuureista, ammatillinen uteliaisuus ja tulevaisuuden työmahdollisuudet ulkomailla
Caffrey ym. 2005 Yhdysvallat	Arvioida hoitotyön opiskelijoiden lukusuunnitelmaan kuuluvan kansainvälisyys-opintojakson vaikutusta opiskelijoiden kulttuuriseen asiantuntijuuteen ja selvittää oliko viiden viikon kansainvälisellä harjoittelulla vaikutusta kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen.	Kyselytutkimus, joka tehtiin ennen ja jälkeen opintojakson suorittamista. Tilastollinen analyysi	32 amerikkalaista kansainvälisen opintojakson suorittanutta hoitotyön opiskelijaa, joista seitsemän opiskelijaa suoritti lisäksi seitsemän viikon harjoittelun Guatemalassa	Tulokset osoittivat vähäistä tai keskimääräistä kulttuurisen asiantuntijuuden kasvua niillä, jotka suorittivat opintojakson, ja erittäin suurta kasvua niillä, jotka suorittivat harjoittelun Guatemalassa
DeDee & Stewart 2003 Yhdysvallat	Selvittää, miten kansainvälinen opiskelu vaikuttaa hoitotyön opiskelijoiden henkilökohtaiseen ja ammatilliseen	Kyselytutkimus, International Education Survey (IES) -mittaria käyttäen Tilastollinen	38 amerikkalaista valmistunutta sairaanhoitajaa, jotka olivat osallistuneet vähintään kahden viikon	Kansainvälisellä opiskelulla oli merkittävä vaikutus henkilökohtaiseen kasvuun. Opiskelijoiden kansainvälinen näkemys lisääntyi, näkemys

	elämään	analyysi	kansainväliseen opiskelujaksoon (kohdemaat: Belgia, Ranska, Englanti) opiskelunsa aikana	kotimaan elämästä muuttui ja monikulttuurinen asiantuntijuus lisääntyi.
Duffy ym. 2003 Yhdysvallat	Tutkia kansainvälisen opiskelijavaihto-ohjelman vahvuuksia ja esiintulleita ongelmia ja kuvailla osallistujien suosituksia tulevien ohjelmien implemennoinnissa	Kyselytutkimus, Tilastollinen analyysi	21 vaihtoohjelmaan osallistunutta hoitotyön opiskelijaa eri maista ja 20 projektinjohtajaa ohjelmaan osallistuneista oppilaitoksista	Ohjelma oli menestys ja sitä suositeltiin tuleville opiskelijoille. Tutkimuksen perusteella kehitettiin opintomoduli yhteisöllisen terveydenhoidon opetukseen.
Evanson & Zust 2006 Yhdysvallat	Kuvailla hoitotyön opiskelijoiden kansainvälisen opiskelukokemuksen pitkäaikaisia vaikutuksia	Narratiivit ja focus group -haastattelut Sisällön analyysi	Kuusi sairaanhoitajaa, jotka olivat osallistuneet kansainväliseen opiskeluun Guatemalassa hoitotyön opiskelunsa aikana	Kansainvälisellä kokemuksella oli pitkäaikaisia vaikutuksia hoitajien ammatilliseen ja henkilökohtaiseen elämään.
Frisch 1990 Yhdysvallat	Tutkia kansainvälisen opiskelun vaikutusta hoitotyön opiskelijoiden kognitiiviseen kehitykseen. Tutkimuksella mitattiin oppimisen kehittymistä yhden lukuvuoden aikana	Kohorttitutkimus, jossa mitattiin opiskelijoiden oppimista kuudessa kategoriassa Tilastollinen analyysi	23 amerikkalaista sairaanhoidon opiskelijaa, joista osa oli suorittanut kuuden viikon pituisen opintojakson Meksikossa	Ne opiskelijat, jotka osallistuiivat opintojaksoon Meksikossa, kehittyivät huomattavasti enemmän kognitiivisesti kuin vertailuryhmä, joka ei osallistunut kansainväliseen opiskeluun.
Grant & McKenna 2002 Australia	Kuvailla hoitotyön opiskelijoiden oppimiskokemuksia kansainvälisestä harjoittelusta ja heidän havaintojaan hoitotyön käytännöistä. Selvittää negatiivisia ja positiivisia puolia kansainvälisestä harjoittelusta ja tuottaa lisätietoa kansainvälisen harjoittelun suunnitteluun	Opiskelijoiden reflektiopäiväkirjat ja palautekeskustelut Sisällön analyysi	22 australialaista hoitotyön opiskelijaa, jotka suorittivat neljän viikon ohjatun harjoittelun Isossa-Britanniassa	Opiskelijat kuvasivat sekä negatiivisia että positiivisia puolia ulkomailla tapahtuneesta harjoittelusta. Ulkomailla tapahtuvat harjoittelut tulisi suunnitella huolellisesti ja opiskelijat tarvitsevat erityistä ohjausta ja tukea harjoittelussaan.
Greatrex-White 2007 Iso-Britannia	Kuvailla millaisena kansainvälinen opiskelu ilmenee hoitotyön opiskelijoiden kokemuksissa	Opiskelijoiden reflektiopäiväkirjat Sisällön analyysi	26 hoitotyön opiskelijaa, jotka suorittivat kansainvälistä opiskelua	Kansainvälinen opiskelu tarjosi opiskelijoille mahdollisuuden kehittää tietoisuuttaan vieraista kulttuureista ja oman kulttuuristaustan merkityksestä. Kokemus ”vieraana” olemista oli merkittävä

Haloburdo & Thompson 1998 Yhdysvallat	Selvittää minkäläistä oppimista kansainvälinen opiskelu tuottaa ja minkäläisiä eroja ja yhtäläisyyksiä on harjoittelun suorittamisessa kehittyneessä tai kehitysmaassa	Haastattelut, analysointi grounded theory -menetelmällä	14 amerikkalaista hoitotyön opiskelijaa, jotka suorittivat opiskelujakson ulkomailla. Kohdemaat: Dominikaaninen tasavalta, Nigaragua, Alankomaat	Opiskelijoiden persoonallinen ja ammatillinen kasvu sekä empiirinen tieto lisääntyivät. Oppimiskokemuksena jakso oli merkittävä.
Heuer & Bengamion 2001 Yhdysvallat	Kuvailla hoitotyön opiskelijoiden kokemaa kulttuurishokkia lyhytaikaisen ulkomaisen opiskelun aikana	Fenomenologinen tutkimus, haastattelut, sisällön analyysi	Seitsemän amerikkalaista hoitotyön opiskelijaa, jotka tekivät opintomatkan Venäjälle	Kaikki opiskelijat kokivat eriasteisen kulttuurishokin. Opiskelijoiden kulttuurinen tietoisuus lisääntyi.
Inglis ym. 1998 Australia	Selvittää kansainvälisen opiskeluohjelman vaikutusta hoitotyön opiskelijoiden yhteisöllisen terveydenhoidon käsitteelliseen ymmärtämiseen	Haastattelut, sisällön analyysi	Viisi australialaista hoitotyön opiskelijaa, jotka osallistuiivat neljän viikon opiskeluohjelmaan Thaimaassa	Vaikutus käsitteelliseen ymmärtämiseen oli vähäisempi kuin etukäteen oletettiin, kuitenkin osallistujat raportoivat oppineensa kokemuksistaan.
Kivinen 2005 Suomi	Kuvata vaihto-opiskelussa olevien hoitotyön opiskelijoiden oppimiskokemuksia hoitotyön sisällöistä	Haastattelut, induktiivinen sisällön analyysi	Kuusi suomalaista sairaanhoitaja- ja terveydenhoitaja-opiskelijaa, jotka suorittivat kolmen kuukauden vaihto-opiskelun Isossa-Britanniassa	Opiskelijoiden oppimiskokemukset liittyivät pääsääntöisesti tilanteisiin, joissa opiskelijat kohtasivat erilaista hoitokäytäntöä kuin Suomessa, ja liittyivät usein kulttuurisidonnaisiin vuorovaikutus- ja arvokysymyksiin.
Koistinen 2002 Suomi	Selvittää sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden kokemuksia harjoittelujaksoilta vieraassa kulttuurissa	Opiskelijoiden päiväkirjojen analysointi Colaizzin seitsemän vaiheisella analysointi -menetelmällä	16 suomalaista sosiaali- ja terveysalan opiskelijaa, jotka suorittivat harjoittelujakson Virossa	Opiskelijoiden sopeutuminen virolaiseen kulttuuriin eteni monenlaisia tunteita sisältäneen prosessin kautta. Opiskelijat kehittyivät sekä ammatillisesti että persoonallisesti kokemustensa kautta. Opiskelijoiden valmentaminen helpottaa kulttuuriin sopeutumista.
Kollar & Ailinger 2002 Yhdysvallat	Tutkia kansainvälisen opiskelun pitkäaikaista vaikutusta hoitotyön opiskelijoihin	Haastattelut analysoitiin (IEM) käsitteellisen mallin avulla	12 amerikkalaista hoitotyön opiskelijaa, jotka osallistuiivat opiskeluohjelmaan Nicaraguassa	Kansainvälisellä hoitotyön opiskelulla voi olla pysyvä vaikutus hoitajien kulttuuriseen asiantuntijuuteen ja hoitotyön käytäntöön hoidettaessa potilaita vieraista kulttuureista.

Koskinen & Tossavainen 2003a Suomi	Kuvailla opiskelija-opettajasuhdetta suomalaisen hoitotyön opettajan ja brittiläisen opiskelijan välillä, opettajan näkökulmasta	Havainnointi, ryhmähaastattelu, taustakyselyt Analysointi Spradleyn RDS-menetelmällä	Seitsemän suomalaista hoitotyön opettajaa, jotka ohjasivat brittiläisiä vaihto-opiskelijoita.	Ohjaussuhde oli pääasiassa pastoraalinen, paimentava. Oleellista suhteelle oli auttaa opiskelijaa sopeutumaan vieraassa kulttuurissa opiskeluun.
Koskinen & Tossavainen 2003b Suomi	Kuvailla ohjaaja-opiskelijasuhdetta suomalaisen käytännön harjoittelun ohjaajan ja brittiläisen hoitotyön opiskelijan välillä, ohjaajan näkökulmasta	Havainnointi, ryhmähaastattelu. Analysointi Spradleyn RDS-menetelmällä	23 suomalaista käytännön harjoittelun ohjaajaa ja viisi brittiläistä hoitotyön opiskelijaa	Ohjaussuhteen piirteitä olivat, huoli opiskelijan oppimisesta ja sopeutumisesta, tunne molemminpuolisesta oppimisesta, turhautuminen riittämättömästä koulun ja harjoittelupaikan välisestä yhteistyöstä.
Koskinen & Tossavainen 2004 Suomi	Kuvata hoitotyön opiskelijoiden kulttuurisen asiantuntijuuden oppimisprosessia	Ryhmähaastattelut, taustakysely, oppimistehtävät. Induktiivinen sisällön analyysi.	12 suomalaista hoitotyön opiskelijaa, jotka opiskelivat Isossa-Britanniassa vähintään kolme kuukautta.	Kulttuurisen asiantuntijuuden oppiminen oli opiskelijan henkilökohtainen kasvuprosessi. Oppimisprosessissa oli kolme vaihetta: muutos kulttuurista toiseen, sopeutuminen erilaisuuteen ja kulttuurisen herkkyyden saavuttaminen.
Lee 2004 Iso-Britannia	Tutkia kansainvälinen hoitotyö-opintojakson (sis. 4-6 viikon ulkomaisen harjoittelun) vaikutusta opiskelijoiden henkiseen ja ammatilliseen kasvuun	Tapaustutkimus, kvalitatiivinen analyysi	Neljä brittiläistä opettajaa ja 18 kansainvälisessä vaihdossa ollutta hoitotyön opiskelijaa	Opiskelijat kokivat, että kansainvälisellä kokemuksella oli syvä vaikutus henkiseen kasvuun ja se auttoi heitä kehittymään hoitotyön ammattilaisiksi.
Lehtinen 1997 Suomi	Selvittää sairaanhoitaja-opiskelijoiden käsityksiä ammatillisesta kehittymisestään ulkomailla opiskelunsa aikana	Fenomenologinen tutkimus, haastattelut Sisällön analyysi	Kuusi suomalaista sairaanhoitaja-opiskelijaa, jotka suorittivat opiskelujakson ulkomailla	Tuloksissa ilmeni neljä persoonallista ja ammatillista kehittymistä kuvaavaa kategoriaa: persoonallinen kehittyminen, kulttuurisen hoidon ja hoitotyön menetelmien oppiminen sekä käsityksen terveyden eri ulottuvuuksista korostuminen
Noponen 1997 Suomi	Kuvailla hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä harjoittelusta	Teemahaastattelut, joiden analysointi Colaizzin analyysimenetelmällä	10 suomalaista sairaanhoitaja-opiskelijaa, jotka suorittivat 2-9 viikon kansainvälisen harjoittelun	Opiskelijoiden kokemuksissa korostuivat kansainvälisen kokemuksen ainutlaatuisuus ja hyödyllisyys sekä ammatillisessa että persoonallisessa kehittämisessä.

Pross 2005 Yhdys- vallat	Selvittää kansainvälisen opiskelukokemuksen luonnetta ja merkitystä hoitotyön opiskelijan näkökulmasta	Kvalitatiivinen kuvaileva tutkimus, kyselylomake ja haastattelut, tilastollinen ja sisällön analyysi	27 amerikkalaista hoitotyön opiskelijaa, jotka suorittivat kansainvälisen opiskelujakson tai harjoittelun	Tuloksissa korostui neljä kansainvälisen opiskelukokemuksen teemaa: valmistelu, sopeutuminen, hoiva/huolenpito ja muutos sekä niihin vaikuttavat kulttuuri, arvot ja etiikka.
Ruddock & Turner 2007 Tanska	Tutkia edistääkö kansainvälinen opiskelu hoitotyön opiskelijoiden kulttuurista herkkyyttä	Syvähaastattelu, analyysi Turnerin metodilla	Seitsemän tanskalaista hoitotyön opiskelijaa, jotka olivat osallistuneet kansainväliseen opiskeluun eri maissa	Kansainvälinen opiskelu kehitti kulttuurista herkkyyttä lisäämällä opiskelijoiden ymmärrystä vieraista kulttuureista
Sandin ym. 2004 Ruotsi	Kuvaili hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä harjoittelusta Tansaniassa	Haastattelut, Sisällön analyysi	Kahdeksan ruotsalaista hoitotyön opiskelijaa, jotka suorittivat kolmen viikon sairaalaharjoittelun Tansaniassa	Opiskelijat oppivat, kuinka hoitotyötä tehdään erilaisissa ympäristöissä ja pyrkivät ymmärtämään kulttuurisia eroja. Kansainvälisten kokemusten reflektointi kehitti opiskelijoiden itsetuntemusta ja toisten ihmisten ymmärryskykyä.
Scholes & Moore 2000 Iso-Britannia	Arvioida ja identifioida kansainvälisen opiskeluohjelman prosessia ja vaikutusta hoitotyön opiskelijoihin	Haastattelut ja kyselylomakkeet. Analysointina kuvaileva arviointi	79 brittiläistä hoitotyön opiskelijaa, jotka suorittivat kolmen kuukauden kansainvälisen opiskeluohjelman	Tutkimuksen perusteella kehitettiin opiskelijoiden vaihtokokemuksista lähtevä muuttuvan oppimisprosessin malli.
Sirkka 1996 Suomi	Kuvata hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia ulkomailla opiskelusta, sen vaikutuksista oppimiseen ja ammatilliseen kasvuun	Opiskelijoiden reflektiopäiväkirjat, grounded theory analyysi	17 suomalaista sairaanhoitaja- tai lähihoitaja-opiskelijaa, jotka suorittivat kansainvälisen opiskelujakson	Opiskelijat kuvailivat sisäisen sopeutumisprosessinsa rakenteita. Ammatillisten taitojen kehittyminen sai uusia sisältöjä, kulttuurisen asiantuntijuuden prosessit käynnistyivät.
Shieh 2004 Yhdys- vallat	Kuvaili taiwaniilaisten opiskelijoiden kulttuurien välisiä kokemuksia opiskelujakson aikana Yhdysvalloissa	Päiväkirjamerkinnot, jotka analysointiin sisällön analyysillä	Yhdeksän taiwaniilaista hoitotieteen opiskelijaa, jotka suorittivat kuuden viikon opiskelujakson Yhdysvalloissa	Kolme teemaa korostui: holistisen hoidon merkitys, hoitotyö ilman rajoja ja elämänikäinen oppiminen ja muutos.
Säleniemi 2000 Suomi	Kuvata suomalaisten terveysalan opiskelijoiden kokemuksia koulutuksen antamista valmiuksista ulkomailla tapahtuvalle	Kyselylomakkeet, tilastollinen analyysi ja avointen kysymysten sisällön analyysi	115 suomalaista terveysalan opiskelijaa, jotka olivat opiskelleet ulkomailla vähintään kaksi viikkoa	Opiskelijat saivat vähiten valmiuksia oppimiseen koulutuksestaan. Opiskelijat tarvitsivat enemmän tietoa vaihto-ohjelmaan ja kohdemaahan liittyvistä asioista ja kokivat kielitaitonsa

	hoitamisen oppimiselle			puutteelliseksi
Thompson ym. 2000 Iso-Britannia	Tutkimukseen tarkoitus oli arvioida kansainvälisen opiskelijavaihdon vaikutusta hoitotyön opiskelijoihin ja arvioida kokemuksia kehittyneistä ja kehitysmaista.	Kyselytutkimus, IES-mittaria käyttäen Tilastollinen analyysi	74 pohjois-irlantilaisista sairaanhoitaja-opiskelijaa, jotka olivat osallistuneet kolmen kuukauden kansainväliseen opiskelijavaihtoon. Kohdemaat olivat Australia, Canada, Uusi-Seelanti, Espanja, Ruotsi, Yhdysvallat, Brasilia, Intia, Afrikan maat	Kansainvälisellä opiskeluvaihdolla oli suuri vaikutus opiskelijoiden kansainväliseen näkemykseen, henkiseen kasvuun, kognitiiviseen kehitykseen ja urakehitykseen. Erityisesti ne opiskelijat, joiden kokemus oli kehittyneistä maista, kokivat suurimman vaikutuksen em. aloilla. Opiskelijoiden ymmärrys myös kotimaansa kulttuurisista ja poliittisista kysymyksistä lisääntyi
Zorn ym. 1995 Yhdysvallat	Analysoida kansainväliseen opiskelu-ohjemaan osallistumisen vaikutusta hoitotyön opiskelijoiden kognitiiviseen kehitykseen	Kvasikokeellinen kohorttitutkimus Tilastollinen analyysi	Kahdeksan amerikkalaista opiskelijaa, jotka osallistuiivat opiskeluvaihtoon Englannissa ja 20 satunnaisesti valittua opiskelijaa, jotka eivät osallistuneet opiskeluun ulkomailla	Opiskelijat, jotka osallistuiivat opiskeluun ulkomailla osoittivat huomattavan paljon enemmän kognitiivista kehitystä kuin verrokkiryhmä.
Zorn 1996 Yhdysvallat	Kuvailla kansainvälisen opiskelun pitkäaikaista vaikutusta	Kyselytutkimus, IES (International education survey) -mittarilla, joka kehitettiin tätä tutkimusta varten, Tilastollinen analyysi	27 amerikkalaista hoitajaa, jotka olivat osallistuneet kansainväliseen opiskeluohjelmaan sairaanhoitajaksi opiskelunsa aikana	Pitkäaikaista vaikutusta ilmeni neljällä alueella: lisääntynyt kansainvälinen näkemys, henkilökohtainen ja ammatillinen kasvu ja kognitiivinen kehitys. Ne, jotka osallistuiivat pidempiin vaihto-ohjelmiin kokivat enemmän pitkä-aikaista vaikutusta kuin lyhempiin ohjelmiin osallistuneet.

(Saatekirje ja kyselylomake)

Hyvä sairaanhoitaja-, terveydenhoitaja-, kättilö- tai ensihoitajaopiskelija

Opiskelen Turun yliopistossa terveystieteiden maisteriksi ja kerään tutkimusaineistoa pro gradu -tutkielmaani varten. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää hoitotyön kansainväliseen opiskeluun liittyviä kokemuksia ja niiden vaikutuksia opiskelijan näkökulmasta. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat eri puolilla Suomea sijaitsevissa ammattikorkeakouluissa opiskelevat sairaanhoitaja-, terveydenhoitaja-, kättilö- ja ensihoitajaopiskelijat, jotka ovat suorittaneet kansainvälistä opiskelua hoitotyön opiskelunsa aikana.

Pyydän sinua osallistumaan tutkimukseen vastaamalla oheiseen kyselylomakkeeseen viimeistään lokakuun aikana. Osallistumisesi on täysin vapaaehtoista ja vastaaminen katsotaan tietoisesti suostumukseksi kyselyyn osallistumiseen. Vastauksesi käsitellään täysin luottamuksellisesti ja tiedot jäävät vain tutkijan käyttöön. Vastauksestasi on hyötyä pro gradu -tutkielman myötä ammattikorkeakoulujen kansainvälisen opiskelun käytänteiden kehittämisessä. Tutkimuksen tekemiseen on saatu lupa ammattikorkeakoulustasi.

Kyselyyn pääset vastaamaan alla olevasta linkistä, lisäohjeet saat kyselyn avattuasi.

Ystävällisin terveisin,

Sanna Hosio
TtK, TtM -opiskelija, TH
Hoitotieteen laitos
20014 Turun yliopisto
email: smhosi@utu.fi